СВОБОДА

LIBERTY

Часопис для руского народа в Америці і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XIV. Скрентон, Па., Четвер 26-го Линия, 1906. Число 30. — Vol. XIV. Scranton, Pa., Thursday, July 26, 1906. No. 30

Важне!

До відомости всім віддїлам Р. Н. Союза і їх Урядникам.

П. П.! Як Вам вже всїм відомо через орґан Р. Н. Союза і Ваших делеґатів, остатня IX. Голов. Конвенція Р. Н. Союза ухвалила многі реформи в нашій орґанізації, з котрих найважнїйші суть:

1) Розмет. 2) Підвисшене посмертної запомоги з 300 на 500, а з 600 на 1000 дол. 3) Підвисшене декотрих запомог. 4) Заложене фондів: бідних, для вспомаганя членів находячих ся в нужді, фонду Народного, фонду желїзного і много инших, які причинять ся до розвою нашої славної орґанізації Р. Н. С.

Щоби тоє все впровадити як найскорше в жите і уникнути всяких можливих непорозумінь Голов. Уряд Р. Н. Союза взиває отсим всіх членів Р. Н. Союза а особливо Вас П. П. місцеві Урядники до стислого застосованя ся до нисше поданих вказівок:

1) Гол. Уряд Р. Н. Союза уважає всїх тих членів, котрі дотепер були записані на 300 дол. запомоги як членів записаних від першого Августа б. р. на 500 дол., тих, котрі дотепер були записані на 600 дolярів як записаних на цїле посмертне се є на 1000 долярів, однак члени, котрі би схотїли переписатись з цїлого на пів або з половини на цїле посмертне, можуть се зробити дорогою своїх віддїлів найдальше до 1. Августа б. р. Віддїли, котрі сего не зроблять до 1. Августа, будуть вважатись за такі, що годять ся полишити все по старому, значить, хто був записаний на 300 дол. буде записаний на 500, а хто був записаний на 600, буде записаний на 1000 дол.

2) Всї члени, котрі жиють подальше від своїх віддїлів мають найдальше до 1. Августа донести до віддїлу свою адресу.

3) З грамотами, котрі мають бути переписані для всїх членів на ново, на разї треба здержатись і не присилати їх до Голов. секретаря аж тогдї, коли він Вам дасть о сїм знати.

4) В Августї жаден віддїл не буде збирати і платити місячних вкладок до Р. Н. С. і до Братства аж в Септембрі буде платити за Август і то тодї, коли дістане розмет від Голов. секретара, натомість віддїли, котрі ще мають довги до каси Р. Н. С. за місячне і другі річи, мають сей довг сколектовати в Августї і васлати до секретара.

5) Орґан „Союза“ від тепер будуть відбирати всї члени без ріжниці чи они записані на цїле посмертне чи на половину, проте коли прийде розмет, за орґан кождий член буде платив 10 цнт., так як ухвалила Голов. Конвенція.

6) Віддїл, котрий не заплатить свого розмету протягом 60 днів буде виключений з Р. Н. Союза; сей параґраф відносить ся і до поодинокого члена.

7) Всї місцеві Р. Н. Союзи мають безусловно змінитись на Братства і заложити собі місцеву касу; ті, що сего не зроблять, можуть бути в „Союзі“, але член такого М. Р. Н. С. если не заплатить раз наложеного на него розмету, буде виключений з Р. Н. Союза.

8) Всї віддїли найдальше до 1. Августа мають васлати до Голов. секретара всякі зміни своїх членів дотикаючі посмертної запомоги.

Отсе менше більше всї найголовнїйші ухвали і розпорядженя, до котрих взиваєсь Вас еще раз як найстислїйше застосоватись.

ЗА УРЯД Р. Н. СОЮЗА:

К. Кирчів, предс., А. Шаршонь, Касієр,

С. Ядловский, секретар.

Вп. Пп. секретарі Р. Н. Союза.

Пригадую вам, що кождий член є обовязаний заплатити 25 ц. на покрите коштів Конвенції. Хто не заплатить до трех місяців, буде виключений з членів Р. Н. Союза. (§ 17. ст. Р. Н. С. і ухвала з VIII голов. Конвенції).

З поважанем,
С. Ядловский.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАР.

Липень

26	Ч.	Гавриїла арх.
27	П.	Онисима
28	С.	Волод. кн. р
29	Н.	8. Св. От. в Сб.
30	П.	Марини вмуч.
31	В.	Емілїяна,
1	С.	Серпень. Маврини

— **Після кождої конвенції „Союза“ всїлякі дурисьвіти пускають брехнї між членів „Союза“, що Союз банкротує і тим подібне, щоб лише намовити людий до виступленя з Союза. Таке саме дієсь і тепер. Отже звертаємо увагу всїх членів Союза, аби на такі брехнї не звертали уваги, а если для них щось неясне, нехай вперед напишуть до Головного Уряду Союза і довідають ся як справдї річи стоять.**

З Вінніпеґ, Ман. доносять, що тамошна читальня ім. Т. Шевченка розвиває ся знаменито; досї вписало ся до сто трийцять членів, а нові люди заєдно приступають. Минувшої Недїлї мало відбути ся в читальни загальне віче, на котре запрошено богато Русинів з околиці Вінніпеґу. Мали там обговорювати ся важні справи що-до орґанізації і шкільництва. Промовляти мали: пп. Головацкий, Ферлей, Арсенич, Льотак і иньші. Тут лучило ся богато нещасливих випадків з причини стріткар. Кілька осіб убито, а кільканайцять покалїчено. Стріткари вже ходять у Недїлю; буде більше калїцтва і гроший в компанії, але й для робітника буде лекше, бо буде мав більше роботи і переїде до парку за три і пів цента. Доцї перепадають троxи не що-дня, вже аж за богато! Комарів у нас велика сила; вже й на Мейн Стріт кусають...

Н. Надія.

Начальник кубаньского области затвердив статут українського товариства „Просьвіта“ в Катеринодарі над рікою Кубань. З статута видно, що товариство має на меті відкривати школи, музеї, уряджати лекциї, курси, запрошувати лекторів для мандрівок по области. Товариство має право підтримувати грошима книговидавництва, торґувати книжками і розсилати найманих людий для продажи українських книжок по области. Має воно право видавати стипендиї, а до обовязку членів його відносить ся висовувати з народу талановитих учеників, даючи їм змогу здобувати широку осьвіту.

На конвенції майнерів в Карбондейл, що розпочала ся 17-го с. м., делеґат Келей закидав в острих словах комітетови дистрикту надужите фінансів з каси юнїйної. Секретар Демпсей боронить чести комітету; часописи американьскі уміщують сензацийні статї про сю справу.

У всїх фабриках ткацких в стейті Масачусетс наступило від дня 9 Липня с. р. підвисшене платнї робітників о 5 процент. З тої підвишки користати буде 45 тисяч людий.

Так само підвисшено зарібки ткачів в Ню Бедфорд, з чого скористає 15 тисяч робітників.

Соціялістично - радикальний посол Можен вніс у французкій палатї депутованих законопроект, на основі якого має ся день 1 Мая установити законним днем сьвяточним під назвою „Сьвято робітників“. Робітники, занятї в службі державній і громадській повинні того дня одержувати свою звичайну плату.

Минувшого тижня наступив в каміньоломах в Белвуд, недалеко Чікаґо, фатальний вибух. Трьох робітників роздерло на дрібні кусники, а кільканайцять осіб смертельно поранило. Части тїла одного убитого чоловіка знайдено на дереві в віддаленю 100 стіп від місця експльозиї. Здогадують ся, що сей вибух спричинив якийсь злочинець в цїли рабунку, бо знайдено одного робітника обдертого з одежи, в якій мав він зашитих 1.000 дол.

Недалеко місцевости Лудловил, Н. Й. положив ся якийсь невідомий мужчина на шинах зелїзниці Лїгай Валї і заснув. Небавом над'їхав поїзд і убив сплячого на місци.

Санїтарний інспектор Гедрік в Чікаґо відкрив случайно погану обстанову і страшні нехлюйства в одній місцевій пекарні. В кількох комнатах, призначених до печеня хлїба, спали робітники на столах; пивниці страшно занечищені і нїколи не провітрювані. Не мож було знайти нїгде жадної умивальнї для робітників, а всюди лежали грубі верстви пороху і сьмітя. Се случайне відкритє порушило уми усїх мешканців великого міста, а ходить чутка, що в деяких чікаґовских пекарнях еще більші нехлюйства, ніж в тамошних різницях. Побачимо, що скажуть на се санїтарні інспектори, яким поручено огланути усї пекарні зі сторони правлячих кругів.

В Торонто, Онт. згорів на днях найбільший млин фірми International Tale Company в Haileyburg. Шкоду обчисляють на 125 тис. дол., а обезпечене виносить лише $70.000.

З Шельбури, Р. Ай. доносять, що британьский пароход „Гарлїн“ розбив ся посеред мраки при Блек Пойнт і затонув. Капітан із залогою виратував ся.

Доси сконстантовано страти в наслїдок пожежі підчас землетрясеня в Сан Франциско, Кал. в 166 случаях і виплачено 14 міл. дол. обезпеченя. Тих 166 будинків були заасекурованї на суму 19 міл. дол., але 5 міл. дол. відтягнено яко шкоди спричиненї землетрясенем. Здає ся, що товариства асекурацийні будуть приневолені виплатити около $1.000.000.000

Дня 27. Червня застрілив камеральний побережник Міхал Круль в Ярему, в Галичині, господаря Петра Марчука. Між ними завязала ся була суперечка о пень соснини. Круль закинув Марчукови, що він украв сей пень в камеральнім лїсї, а Марчук присягав ся і виказував ся посьвідкою, що пень є з громадского лїса. Серед суперечки Круль впакував Марчукови набій шроту в самі груди в долїшну половину серця. Помічь удїлена Марчукови студентом медицини Сокалем на нїчо не придала ся, бо з розірваних грудий звисало поранене серце. Присутні Гуцули відобрали опісля стрільбу з рук Круля, але на приказ камер. лїсничого Швайцера віддали єї знова. Круль пропав від тої хвилї в лїсах, а за ним пустили ся в погоню жандарма.

Василина Курець (на Буковині) забила свою власну дитину неправого ложа сейчас по породі в той спосіб, що замкнула її в щільно замикаючім ся куфрі, так, що дитина удусила ся з браку повітря. Судова комісія із Садаґури сконстантувала, що дитина уродила ся жива — і тим самим признала факт убийства.

Марія Спірідінівна, що забила президента поліції в Тамбові Люженовского, зістала вислана на Сибір враз з иньшими вязнями. На двірци в Москві прощало її множество осіб, бажаючи сїй мученици за волю витревалости, на що вона відповіда: „Небавом ми до вас повернемо!“

Часопись „На кануне“ доносить: Селяни з села Петропавлівки, купяньского повіта, постановили на зборі післати телеґраму з привітом державній думі і списати, чого їм треба і чого вони сподівають ся від Думи. Написати телеґраму приручили батющі, старшині та волосному писареви. Ті взяли та замість такої телеграми, яку їм приручено, післали телеґраму цареви і висловили в нїй вірнопідданьскі почуваня. Селяни довідавши ся, як їх одурено, рішили за се батющі відрізати косу, а старшину вбити. Тепер батюшка, старшина і писар десь утїкли з Петропавлівки, а туди післано драґонів.

В Білостоцї ґен. Боґалевский, заступаючий ґубернатора, зложив з уряду бурмістра, а 12 поліцаїв велїв арештувати за те, що брали участь в недавних проти-жидівских розрухах.

З Еривану на Кавказї доносять, що там поновила ся опять борба між Вірменами і Татарами. Що дня нападають одні на других і мордують ся взаємно. Жертви в людях великі. Від 10 днів страйкує в Еривані поліція. На владикавказскій зелїзниці велике забуреие серед персоналу, котрому не виплачено ґратифікації за рік 1905.

З Лїбави вишли поpаз перший до Спол. Держав пасажирский корабель „Смоленьск“. Везе 626 подорожних і має 4000 тон фрахту.

Жертви на Революц. Українську Партію.

З Єйл, Вердж. Іван Близький 50 центів.

Василь С. Гривнак 20 дол.

Жигмонт Бичиньский 2 дол.

Попередно 269.06

Разом 291.56

Повідомлене.

Уряд братства сьв. Отця Николая в Форд Сіти, Па. взиває отсим всїх своїх членів на мітинґ, котрий відбудеть ся дня 29-го Липня с. р. Будемо змінати статути братства і відбирати місячне. Кождий член мусить вирівнати усї свої залеглости.

Н. Теплич. предс.,
Г. Гумендач, кас.,
С. Баль, секр.

Авин.

Доробив ся.

Містер Русінко, угорський Русин, радо оповідав кождому про своє жите, і всї Русини в містї де він мешкав, знали його з того. А коли я раз зайшов поміж наших людий, та розпитував їх, як живе ся їм в Америцї, як жило ся в Старім Краю і т. д. і коли они бачили, що я собі все те списую, сказали менї:

— Коли ви хочете почути цікаве оповідане, таке, що з того книжку можна зложити, до йдїть до містра Русінка. Він в своїм житю так много перебув, а до того так складно уміе розказувати, що певно того не пожалуете.

Мене справили до его хати, а що була се субота пополудни, тож і застав я містра Русінка в дома.

Ми привитали ся, та зачали розмову. Відтак я його попросив, щоб менї розказав дещо зі свого житя, але що в хатї і на дворі було дуже горячо, я предложив поїхати до парку. Русінко зголив ся.

В парку ми пішли над річку, зійшли з високого скалистого берега на долину, і посідали на камінє. Я закурив папіроса. Русінко закурив файку і зачав оповідати „з початку“:

— Я мав 24 роки коли оженив ся; увільнили мене з війска, нездалий був там, от і оженив ся. Я пристав до жінки, бо в мене нічого не було мого. Але там я жив лиш дві недїли. Тато жінчин з синами впили ся, тай нас вигнали з хати. Що робити, думаю. Іди ти жінко на службу, наш князь потрібують, а я поїду в Америку. Ідуть люди, і там зарабляють, треба і менї їхати. Чень Бог мае милосердіе над бідним.

—Як я женив ся, мав трошка своїх гроший, троха дали князь жінцї, коли наймила ся до них на службу, а решту пожичив у добрих людий. За ті гроші купив я шіфкарту, тай приїхав в Америку. Коли я приїхав до Ню-Йорку, якийсь пан казав менї їхати до Гейзелтону, дав менї карточку і казав, що там дістану роботу. У того пана було якесь чесне лице, я його послухав і молив Бога, щоб слова його були правдиві.

— Я приїхав до Гейзелтону, тому вже 18 лїт назад. Нікого не знаю, нікого не розумію, нї мене ніхто не розуміе. Щось говорили на мене „Гунґерян“ ну, і дай їм Боже здоровля, дали менї роботу не бресї.

— То було лїто, то я і не журив ся де спати. От під брехою, під шопою, тай добре. Істи дали менї ті люди, що зі мною робили, кождий дав трошка, тай чоловік поживив ся. Мови їх я не міг добре розуміти, бо говорили иньшою мовою, але я щось троха полапував, а далї то вже і порозумів добре. Я пізнїйше довідав ся, що они до мене говорили по польски, а самі були Литвини.

— От і они взяли мене до себе і став я у них на борді. І прості були люди, казали що в Старім Краю робили на поли, а дуже було у них все по паньски. І хата паньска, і їда паньска, і лїжко паньске.

— Ну, думаю я собі, прийде ся менї заплатити цїлу мою пейду за то всьо. Прийшла пейда, менї виплатили 38 талярів.

— Гей, гей, кілько то гроший я маю, в Старім Краю за цїлий рік тільки не зароблю, що ту за оден місяць. Але кілько то прийде заплатити за борд, вже так і бою ся питати. Аж они менї сказали, що маю заплатити 12 долярів. Менї тяжкий камінь упав з серця, але я все еще собі думаю, що то за богато. Два найцять талярів, то трийцять ґульденів, а я не хочу такого паньства, я не приїхав до Америки панувати, я приїхав заробити дещо гроший, бо в мене жінка, я хочу вернути до краю, хочу ґаздувати.

— От і найшов я собі борд у одного Словака з нашого краю, а платив я всего вісїм талярів місячно. Вже прийшла і друга пейда, я дістав щось 36 долярів, заплатив борд, і маю вже 50 талярів зложених. Не знаю що з ними зробити. Ношу їх при собі, бою ся щоби хто не украв, тримаю їх вавязані в сорочку. Тепер вже я знаю, як занести гроші до каси, а тогдї, чоловік бояв ся своеі тїни, а і Айриші нападали на наших людий, і неодного зрабували, а навіть замордували, як боронив ся. Так побачив я, що небеспечно при собі носити гроші, і сховав їх в хатї в сїнник.

— Якось прийшло ся, захоріла жінка мого господара. Він крутить ся на всї боки, не мае гроший, от і каже до мене: пожич менї Русінко, поратуй. Тай я його поратував. Взяв від мене всї мої гроші, тай по нинїйший день. Паскудний нарід Словаки. Коли йому вже поздоровіла жінка, і він дістав добру роботу, бачу що мае гроші на піятику, так кажу, щоби віддав менї що винен. А він ще накинув ся на мене, ще арештом мене страшив. Ти, каже він до мене, еще ґрінор, ти мене розуму хочеш учити, маеш сьвідків, щось менї дав гроші, потрафиш зі скваером говорити? Насварив на мене, накричав ся, і гроший не віддав. Най його Пан Біг за се судить.

— Жалко менї стало, що я покинув Литвинів, бо тепер мене то всьо більше коштувало.

— І знайшов я собі новий борд у одного Поляка. Добрий був чоловік, не такий захланний як Словак, тільки дуже любив пити. У него стояв я на борді гет гет, добрий час.

— Так прожив я з пів року. Потому зачала робота троха штапувати, так зі три місяці, а потому дав Пан Біг, знов була робота. За той час дістав я від жінки письмо, що она троха слаба, а за якийсь час прийшло друге письмо від князя, що она привела на сьвіт дитину, щоби я її прислав грошей, бо добре заробляю, а князь слабої не хоче тримати у себе дома.

— От думаю я собі, дав менї Бог дитину, моя вона, чи не моя, Пан Біг знае. Треба нехай жінка піде до кого мешкати, а я еще побуду тут пару місяців, тай поверну до дому.

— Післав я жінцї троха гроший, она пішле з дитиною в комірне, я побув еще в Америцї чотири місяцї, купив шіфкарту, тай 260 талярів повіз до дому.

— От, їду, тай думаю, що там Пан Біг менї дав, чи сина, чи доньку, бо менї писали дитину, а сам я читати не умів. І думаю собі, маю 260 талярів на грудях, тай куплю за ті гроші поле, тай поволи, в ласцї божій, чоловік стане ґаздов, а не наймитом.

— А на морі була страшна буря. Шіфу так холїтало як колиску, і менї було дуже страшно. Думаю собі, шкода гроший, шкода моеї працї, як піду з шіфою на спід. Коби я хоть був не мав гроший при собі, не було би так страшно. Тої бурі нїколи в житю не забуду. Нас замкнули в темнї комірки, а там по хідниках моряки гонять, бігають, свищуть, кричать, а чоловік що хвиля з ніг паде, так хитае кораблем.

— Боже, думаю я собі, коли прийде вмирати, то не дай вмирати тут в тій комірцї, а дай нам Боже сьвіт Твій бачити. А ту громи бють і бють, а люди то так і кричать зі страху. Нїкому і їсти не хоче ся, а хто що мав в жолудку, то всьо викинув.

— Як довго тревала та буря, не знаю, але потому була гарна погода, і ми щасливо вже добили до берега. Люди казали, що наш корабель вже топив ся, але виратовав його капітан. А деякі люди, що цїле своє жите їздять кораблем, казали, що такої бурі за їх памяти еще не було, і се лиш чудо Боже, що корабель з нами не затопив ся.

— Так отже приїхав я до дому, жінка на борді у свояка, до тата не хотїла іти, нїчого не робить, лиш годуе дитину, тай мене виглядае, як казала.

— Ну Ганю, кажу я до неї, а що синок, чи дївка? А вона каже, синок. То слава Богу, буде поміч при господарстві.

— От і справив я хрестини, запросив жінчиного тата та братів, пєгостив як Бог приказав, а они кажуть, щоби я ішов до них. Бачите, занюхали у мене гроші. Нї, кажу, я до вас не піду, вигналисьте мене з хати раз, то я вже другий раз не піду, а ще і спаси-біг що вигнали, бо показали менї дорогу до Америки. Тепер в Божій ласцї буду ґаздувати, а так був би вічним наймитом.

— Тепер став я розглядати ся, де би купити кавалок поля, і спосібність зараз знайшла ся. Як люди в селї почули, що я приїхав з Америки, і гроші привіз, то і они захотїли їхати в Америку, і від них купив я кілька загонів за дуже тунї гроші.

— Ну, так щож, маю поле, та зубами його гризти не буду, треба якоїсь хати, якоїсь худобини, а ту гроший вже і не стае. Що-ж робити, думаю. Кажу я до жінки: Ганю, чи би не їхати менї до Америки, та заробити еще дещо гроший, та поставити хату, свою власну хату, Ганю. Не бути-ж нам вічними дїдами, комірниками. Чень і для нас сонїчко сьвітить, та ласка Божа.

— Я се сказав, а жінка в плач. Не їдь, каже до мене, не їдь, бо з мене люди насьміювають ся, що маю чоловіка, а він там за другими лазить, а я тут чужі дїти на сьвіт приводжу.

— Не їдь, та не їдь, каже вона менї. А я думаю, та думаю: ту менї жаль жінки, бо мати жінку та не жити з нею, якось тяжко. А ще часом находять чоловіка якісь думки, що она собі і без мене добре радить, она собі тут певно другого чоловіка мае. Але таки думаю, нї, она би мене не затримувала, якби не дбала о мене. Так що-ж робити, лишити ся тут, та бідувати, чи поїхати до Америки, заробити дещо гроший, та уладити собі гарне ґаздівство, та зажити статку поки житя. А в Америцї так легко заробити, я би тут за цїле жите тілько не зробив, що там за пару лїт. Таки нї, думаю я собі, як їхати то їхати, если чоловік хоче що мати, то треба потрудити ся, само оно до рук не прийде.

— Хоч як плакала жінка, а я вже і не питав ся, взяв послїднї гроші, які лишили ся, та поїхав в Америку.

— Приїхав я до того самого плейзу, де перше був, до Гейзелтону, та при помочи божій дістав я ту саму роботу, що перше мав.

—От роблю я, тай працюю, та зарабляю гроші, а все думаю про господарство та про жінку. Вже було у мене зложених двіста талярів. А я все рахую гроші, коби то дотягнути до триста, коби то Пан-Біг допоміг завести до дому чистих триста талярів, ото би я пустив, а вже би нічо не бажав більше.

—Аж тут мене Пан-Біг покарав, певно за мою захланність. Дістаю я від жінки лист, що прийшла на сьвіт друга дитина, що она плаче та побивае ся, що як то е, чи то так годить ся, щоби она так жила, та дїти на сьвіт приводила, а муж був геть за морем, на кінци сьвіта, чи то так повинно бути, щоби дїти не знали свого тата.

— Ви знаете, як то жінка потрафить написати, а то хтось мудрий мусїв той лист укладати.

— Так мене той лист зажурив, що не знав я що робити. Чи їхати до дому з тими двіста долярами, чи лишити ся еще, та доробити трету сотчину. З великої журби я геть на лици спідлїв, аж люди при роботї побачили, тай питали, що такого зі мною стало ся. Так я їм росказав, а они кажуть, не жури ся дурний, маеш роботу, то і добре, от спровадь жінку до Америки, тай будете жити обое вкупі.

— Та се правду він каже, подумав я собі, а про господарство геть забув. Так, видите, злий мене напосїв, і за се спіткала мене тяжка кара. Я таки зараз того дня пішов з тим Поляком до Жида, купили ми шіфкарти, написали до жінки лист, щоби всьо кидала, тай зараз приїжджала. Ще ми і могорич випили, а я навіть зачав розглядати ся за хатою, та за бордінґерами.

— Десь місяць пізнїйше, дістав я від жінки лист, що она з великим жальом виїзджае, виїзджае з обома дїтьми і що молодше щось не дуже здорове. Она молить Бога о поміч, але прочувае щось злого.

— Ну, звичайно баба, думаю собі, а ту то вже і тїшу ся, що аж тепер менї лекше буде жити, жінка, дїти зі мною, всяка вигода. Так роблю я, чи пю, тогдї зачав я пити пиво, все ходжу як запоморочений, все думаю, та рахую дни, та розвідую коли шіфа виїхала, а коли приїде до Америки. Вже я так обчислив, що жінка повинна бути в Америцї. Ходжу на діпо, питаю ся всюди, нема тай нема. Може шіфа розбила ся, а може она запізнила ся на ню, всіляко думаю, а звістки жадної нема тай нема. Всїх питаю, раджу ся, а нїхто менї не скаже мудрого слова.

Конець буде.

ДОПИСИ.

З Рейвенсдейл, Ваш.

З всїх кутків Америки чути милі рускі голоси. І ми, живучі на далеких Вестах, відзиваемо ся до своїх краянів тихеньким, жалісливим тоном і хочемо розповісти Вп. читачам „Свободи“, як то нам тут веде ся і який маемо жаль.

Зайшли ми аж сюди, відбившись далеко від любої вітчини і від наших родимцїв в Америцї. Читаемо рускі часописи і довідуемо ся з них, як то ви, дорогі братя, жиете на своїх плейзах. Ви маете свої брацтва і робітничі орґанїзації, справляете балї та пікнїки, можете висилати своїх делеґатів на конвенцію „Союза“, помагаете бідним вдовам і сиротам, удїляете підмоги хорим і калїкам, закладаете всїлякі поживточні фонди, одним словом поступаете сьмілим кроком наперед по дорозї поступу і цивілїзації. Аж серце радуеть ся на такі річи. Най же вам буде за се слава і най жие руский нарід во віки!

А тепер роскажу вам дещо про наші дїла… Є тут кілька таких Русинів, що тримають ся просьвіти, читають радо ґазети, але більшість — то люди темні й розпущені. Вони не дбають про свою народність і просьвіту; за те упивають ся часто і стають посьміховищем у культурнїйших Американцїв. До „Союза“ вступати не хочуть, а пхають ся в чужі орґанїзації. Є тут одно православне братство, та наші люди не хотять до него вписувати ся, бо не можуть смотріти на ті страшні крутарства, які в тім братстві дїють ся. Таких, що присталиб радо до „Союза“ е дуже мало, а через те не можемо з'орґанїзовати осібного вiддїлу.

Русинів жие тут досить богато, але пороскидувані по кілька фамілїй на розмаїтих плейзах. Щоб обезпечити свої родини, мусимо належати до чужих орґанїзацій, але чужа хата — не своя. Прийдеш коли на яку забаву, то не загрієш свого серця: инша бесїда, инші звичаї і обичаї. Як хто коли захоріе, то орґанїзація виплачуе аж тодї, як недужий не потребуе уже жадної підмоги, хиба сьвященика з найсьвятїйшими дарами.

У нас лучив ся тепер такий випадок. Мій найлїпший приятель, Дмитро Китчак (він дописуе часто до „Свободи“) занедужав при роботї і мусїв пійти до лїкаря. Лїкар не знав яка се слабість і не міг, чи не хотїв видати лїкарской посьвідки хорому. Китчак удав ся до Словеньского Сполку (він е членом сего товариства) з просьбою о запомогу. Там не повірили в його хвороту і він мусїв працювати дальше, поки старчило сил. Недуга розвинула ся в більшій степени і звалила його з ніг. Бідний Китчак хоруе уже від довшого часу. Гроші, які мав, забрали доктори, але здоровля таки не привернули. Лїчити ся дальше нема за що, а щирих українських братчиків, щоб поратували чоловіка в бідї — дасть Бог! Я не хочу хвалити сего чоловіка, але давбим собі голову зняти з карку, що якби так кождий боров ся з сильними міра сего, як Дмитро Китчак, то сталоб лїпше жити на сьвітї.

Знаючи добре чесний характер і невідрадне положене хорого Китчака, звертаюсь отсим до всїх милосерних сердець: Братя Родимцї! У кого не вигасло ще в груди почуте людской недолї, сей порату-

нещасливого брата, що вяне в далекій чужині без кусника хліба. Не жалуйте пару центів для недужого руского робітника, а Бог нагородить вам добре діло сторицею! Всякі, хочби навіть найменші датки, прошу ласкаво засилати на адресу „Свободи". Подаю також адресу Дмитра Китчака: Demitr Kitchak, Renton, Wash.

Теодор Кец.

З Бруклин, Н. Й.

Переглядаючи в понеділок дня 16. липня нюйорский дневник World, заглянув я припадково в то місце, де пошукують ріжні люде за роботою. Наразчитаю, що: Молодий чоловік, едукований(!), котрий провадив бизнес російсько (?) газетою в Ню-Йорку через 5 років, а котрий говорить незмиренним числом язиків, бо по анґлійски, німецки, російски (спеціяльно(?), польски, чески і по словацки, пошукує роботи. А знаете, любі читателі, хто се такий? То п. Віктор П. Гладик, бувший отвічательний і неотвічательний, цілий і спів редактор від нюйорскої казети. Дай Боже щасливо. пане Гладик! Сподіваєтся треба, що чоловік владіючий так богатим числом мов, як ви, знайде скоро роботу в першім ліпшім жидівскім „офісі".

Ю. Л.

З Вінипеґ, Канада.

По великих трудах удало ся мені зібрати 9 долярів на Боєвий Фонд в Галичині. Посилаю їх до вас і прошу оголосити в „Свободі" всіх жертвователів. Я ходив до о. Гури і просив, аби він заняв ся складкою на Боєвий Фонд. О. Г. прибіцяв, що вихолосить в церкві, аби вибрати комітет, аби заняли ся складкою, але обіцяв пан кожух та тепле було его слово. Так і о. Гура. Обіцяв але тепер мовчить ані слова не спімне за Боєвий Фонд, тільки кричить на людий аби давали на церкву та на дзвіницю.

А. Каракочук.

З Ню Йорк, Ман., Кан.

Наша кольонія віддалена від Вініпеґу 45 миль на полудневий схід. Тут є поверх 60 руских фамілій, а межи нами живе чимало Поляків, Німців і Французів. Нашим людям поводить ся несогірше, бракує лише просьвіти. Вже шість літ минуло, як наші Русини поселили ся оттут на фармах, а ще до сеї пори не маємо ні школи, ні читальні, ні жадного братства. Перед пати літами сходили ся Русини частійше, скликували мітинги і урядили були побудувати церкву. Та чи в таку лиху годину розпочали се діло, чи може з якої иншої причини, — досить, що церква еще доси не покінчена. Але се нам не дуже шкодить, бо і так навідують ся до нас з часта всілякі отці духовні... Дня 17-го мая с. р. прибув до нас якийсь польский ксьондз і сидів у нашій кольонії через пять днів. В неділю відправив латиньске богослужене і сказав людям проповідь, але не по слованам евангелія... Він говорив за себе, за свого біскупа і за Рим. „Відаїце людзе", — мовив польский ксьондз — „Пан Буґ пшислал вам теґо чловека, ктури терас до вас пшемава, аби он модлїл се за вас і випросїл вам у Пана Боґа вшистко, чеґо вам до жица і до збавения вечнеґо по тшеба... А ви не вижекайце се теґо чловека, але го тшимайце! Бендзеце мелї свеґо каплана, а тен каплан випендзї в вашей кольонїї шатана і бендзеце жилї спокойне і щенсьлїве!" По укінченю відправи вийшов ксьондз на подвіре церковне і просив усїх людий до церкви, бо має їм щось дуже важного сказати. Люди заявили ксьондзови, що можуть вислухати його і на дворі. Тоді „каплан" згуртував усїх людий коло себе і сказав більше-менше так: „Братя! мене прислав сюди французкий біскуп і повелів менї поспитати вас, чи ви жадаете собі сьвященика, що проповідував би між вами слово Боже? — Так, нам потреба сьвященика! — відповіли люди.— Як ви згоджуєте ся, щоби я був вашим капланом, то я мушу донести про се біскупови, Русинів есть тут лиш мала горстка, а більше Поляків, Французів і Німців. Та то все одно, бо ви всї признаєте одну і ту саму католицку віру і всї належите під Рим... Як я застану у вас душпастирем — говорив дальше ксьондз — то ви мусите вистарати ся менї о помешкане!". Люди стояли мовчки, бо мало хто розумів польску мову. Тогди виступив з гурту п. Іван Сеньків, поважний і просьвічений чоловік і поспитав сьвященика, чи може він говорити з ним в імени цілої рускої громади. Ксьондз згодив ся і почали оба з собою говорити. Всї жадання сьвященика переповідав Сеньків усїй громаді по руски. Між иншим домагав ся ксьондз обширної і хорошої резиденції, і почав вичисляти на пальцях: „Перше кухня, друге спіжарня для кухарки, трете спальня для мене, четверте спальня для моїх гостий, пяте їдальня, шесте комната для забави, семе канцелярія"... Сеньків заявив, що нас тут за мало і що ми занадто еще убогі, щоб виставити таку резиденцію. Ксьондз обіцяв виєднати нам у біскупа безпроцентову пожичку, яку ми мали би сплачувати маленькими ратами... Відтак запитав Сеньків сьвященика, якої платнї домагає ся він річно за свою роботу. Ксьондз зажадав по 7 долярів від кождого фармера на рік окрім доходів. — А чи ми могли би спроваджати коли руского сьвященика? поспитав Сеньків. — Як буде треба, то я вам сам спроваджу, але на ваш кошт! — відповів ксьондз. „Вашу церкву — говорив дальше каплан — і тую площу, що до неї належить, я мушу записати під Рим... а напоминаю вас ще, що нікому не позволю удавати ся з ріжними церковними ділами до иншого сьвященика! З усїми справами маєте приходити до мене, а хто переступить мою заповідь, сего не пропущу до сьв. Сповіди і не відпущу йому гріхів!" — Тоді Сеньків піднїс в гору палицю і промовив до зібраних: „Не дайте ся, братя, імити в заставлені сїти, бо як вас раз зловлять, то будуть бити наперед тонким кінцем, а відтак грубшим!" При тих словах показував людям оба кінцї своєї палицї. Сьвященик розлютив ся дуже на Сенькова і домагав ся говорити з яким другим чоловіком. Та нїхто не зголошував ся до бесїди і „побожний каплан" мусїв кінчити діло з самим Сеньковим... За ксьондзом розпинали ся Поляки і кількох Русинів (Хруні всюди здайдуть ся!). Говорили до нього, але таки не могли погодити ся. — „Як погодите ся межи собою, — закінчив ксьондз свою бесїду — то напишіть до мене лист, а я приїду до вас на Зелені сьвята!" Та листу нїхто не висилав, а ксьондза пропав десь разом із своїми сїтими... Тїї сїти заставляв він був незручно на бистрій водї; бистра вода сїтями махае, а через те риби їх видять і не хочуть в них лїзти, а як яка й зловить ся, то хиба сліпа і глуха...

Еще пару слів до канадийских Русинів: „Навчіть ся уже раз, дорогі братя, відріжнити зле від доброго! Як побачите що злого, гоніть від себе за десяту гору, а як увидите яке добро, то вяжіть його зараз в один узол, а відтак подайте собі руки і вспільними силами поборюйте ворогів нашого простолюдя! Здоровлю усїх читачів „Свободи" і желаю їм всякого добра!

Питращук Василь.

З Stony Mountain, Man.

У нас робота іде добре, робить тут до сто Русинів. Плата 20 цнт. на годину, 2.00 дол. на 10 годин. Робота тут в каменоломах, розпочалась минувшої весни і робота буде на яких 20 лїт, бо каміня досить: одна квадратова миля і від 10 до 30 стіп за глубоко. Роботи тут досить на яких 20 лїт для 100 до 200 робітників.

Сеї осени будуть в Манітобі провінціяльні вибори, отже хотїв бим сказати дещо канадийским Русинам про партії, ліберальну і консервативну. Не думайте, що я хочу вам „белебонити", що такого, що від другого дістав, або що стою за одну партію більше як за другу; я лиш хочу те сказати, що знаю сам з власного досьвіду.

Отже кождий Русин повинен голосувати на ту партію, котра Русинам прихильна.

Консервативна партія не дбає о добробут народу, а Русинів називає undesirables, непожаданими, називає їх европейским сьмітєм і т. п. Єсли де-що сталось між Русинами, то консервативні часописи сейчас робили з того сензаційний скандал, і так описували, так обрїхували, що зробили ненависть межи Анґлїками дурними а Русинами. Але тая ненависть вже упадае, бо і Анґліки порозуміли, що то тільки пустий млин (консервативні часописи).

Консервативісти хотїли ограничити еміґрацію з Европи, щоби еміґранти до Канади не могли приходити, хиба котрий богатий. Але їм ся се не вдало, бо лїберали перемогли. Лїберали казали і кажуть, що Канада не лише для богатих, але і для бідних. Єслиб не лїберальна партія, то для робітника і всїх вагалї не булоби так добре як є тепер, бо єслиби не будувалась желїзниця Ґренд Тронк Пасіфік і другі дороги (се все робота лїберальної партії), то бідному народови булоби не добре, бо роботи булоби мало, денна платня булаби низька (на C. P. R. і тепер платня низька, але сему винні робітники самі) і тим фармерам бідним, котрі хотять заробити на початок, або котрі находять ся вже на фармі, але заробити ще мусять, приходилось би дуже тяжко. За ті всї роботи належить ся честь лїберальній партії.

Ся дорога Ґ. Т. Пасіфік отворить великі простори доброї землї, де будуть засїдати люди, отворить лїси, до котрих інакше дістатись не булоби можливо якби дороги не було, отворить майни о яких нїхтоби і не думав якби не дорога.

Зсумувавши всьо те нараз, ся дорога Ґ. Т. Пасіфік дасть роботу і жите десяткам тисяч народу і поможе краеви здїйматись до гори.

Се все зробила лїберальна партія, між тим як консерватисти робили всїми силами, щоби те все забити, представляли людям, що то цілком не здале і т. д. Консервативісти прозивали Русинів всїляко і доптали їх як могли. Кілька лїт тому назад як Русинам, котрі були бідні, лїберали помагали, даючи їм одїж, муку і т. д., то консервативісти казали, що лїберали собі таких людий-поселенців спровадили, що не то аби землю засїдали і край збогачували, але не годні самі вижити.

Також хотїли консервативісти, аби Русини не мали права голосувати через 7 лїт, бо боялись що Русини підуть за лїберальною партією всї, і що ся партія дуже зміцнить ся і зруйнує консервативістів, але се їм також не удалось.

Також гіршого пониження нїхто не годен дістати як ми Русини дістали від консервативістів. Ось що они кажуть —

„...and that it considers the importation of undesirable immigrants from southern Europe of which we find so many amongst us, in this province and in Winnipeg in particular, to be most undesirable and should be discontinued in the best interests of our country..."

Межи нами Русинами суть такі, що не дбають про добробут народу, тільки, щоби їх кишеня була повна, они агітують за партією, з котрої мають більший зиск, але щоби самі роздумали дещо про тії партії, то нї, навіть не знае, що то значить лїберал а консерватист. Через таких, що не думали о других тілько о своїй кишени, то тепер Галичина перейшла на тое, що тепер есть, отже ми тут повинні старатись, щоби з нами тут так не сталось.

На 6 го Юнія сего року в Ottawa консервативний посол з Marquette жалував ся, що з 140 Русинів тільки 6 голосувало на него (тих 6 то він купив по 2 дол.) і казав, що там як голосували, то мусїли дати кінного поліцмена, щоби дивив ся, аби Русини „добре" голосували і щоби не бились. Казав, що Русинам дали лїберали напитись виски, аби за ними голосували і говорив ще богато иних брїхонь. Панови Roche було дуже жаль, що знайшов тільки 6 хрунів, що дались підкупити по 2 доляри. Братя Русини, не робіть так, як тих 6 хрунів зробили в Marquette. Голосуйте на тих, котрі желають добра для всїх, але продавати себе не продавайте, бо єслиби в Галичині такого підкупства було не було, тоби про Боєвий Фонд не чути тепер. Стережім ся, всї спомагаймо одного а оден всїх, на ніяке підкупство не даваймось, масних язиків стережім ся, очи і уха отворені тримаймо.

Петро Лазорович.

П. Лазорович хвалить лїбералів а ганить консерватистів і єму се вільно робити, если він о тім щиро переконаний. Але так само вільно другим людям хвалити консерватистів і на них голосувати, если они переконані, що ся партія ліпша і задля того не можна єще звати їх хрунями. П. Лазорович милить ся думаючи, що лїберали пускають іміґрантів до Канади, та будують желїзниці з любови для бідного народу а особливо для Русинів. Они пускають іміґрантів до Канади (між ними і Русинів), бо потрібують дешевих робучих рук і будують желїзниці, бо з них сподїють ся для себе зисків. Єсли наймають людий то не з ласки або милосердия для робітників а тому, що робітники їм потрібні, що без них они обійтись не годні, бо без тих робітників усї їх грощі, машини і землї не принеслиб їм жадного хісна.

О скільки нам відомо канадійські партії лїберальна і консервативна — се партії капіталїстичні, щось подібного як партії републиканьска і демократична в Злучених Державах. Ми не бачимо причини чому би робітники і малї фармери, якими є Русини в Канадї, мали розпинатись за котрою небудь з тих двох партий. Нам здае ся, що Канадійскі Русини не повинні держати з жадною з тих двох партий а віддавати свої голоси на Партію Робітничу, яка може ще найскорше заступати їх интереси.

Ред.

Виказ жертв на Народний Фонд в Америці.

З Glendive, Mont. Петро Стрільчук 2 дол.

З Yonkers, N. Y. Решта з ренту за дім Бурси від Февр. 15 до Юнія 15. (по заплаченю двох рат місячних до банку 87.60 дол. і за роботу пломберску 13.95) 23.45 дол. Зложив Ігнатий Щелецкий, бувший трестіс парафіяльний.

о. Ів. Велиґорский, секр. Нар. Комітету.

„SVOBODA„
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

UNION LABEL

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"
часопись для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза", виходить що тижня в Четвер і коштує:
В Америці на 12 місяців $2.00
До старого краю на 12 місяців $2.00
В Америці на 6 місяців $1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу" через Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львів, а російскі Українці через Книгарню „Кіївскої Старини" Безаківска 14, Кіїв.

Оплачувати газету треба все-гда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий, або почтовий money order (мані ордер). Money order, то є карточку, котру дістаєте в почтарні або агента на експресовім офісі, пішліть нам, бо без того ми не можемо грошей дістати.

Адрес:
„SVOBODA"
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щоби єго адрес змінити мусить подати нам, крім нового, також свій старий адрес.

До Американьских Русинів-Українців.

Послідні телеграми принесли страшну вість з Росії:

„Дума розвязана царским указом, над Петербургом стан вімковий, в понеділок війско має заняти таврійску палату". Нам аж надто добре звісно, що віщують ті слова. Они віщують борбу на житє і смерть поміж автократичним правительством а масами обдертого народа. А борба ся о людскі права народів в Росії є також борбою о права нашої поневоленої вітчини України, котра з подувом весняних днів, які повіяли в Росії, з настанем Думи пробудила ся зі сну до нового житя. Царский указ засуджує знова єї на смерть, нашу борбу за волю, наші надії, наші гордощі.

Всі народи Росії, а між ними і ми Українці, глядили на Думу як на спасенє, котра має здійснити наші мрії, наші домагана, окуплені житєм і кровію цілих рядів наших горячих патріотів.

Тепер одним почерком царского пера, щезають наші надії. Думи вже нема, члени українського клюбу, горячі заступники прав українського народа заповнять російскі вязниці, знова пролїє ся кров, неповинна кров нашого народа.

Они там борють ся, терплять і гинуть — а ми? Ми заживаючи тут вигід і спокою на богатій земли американьскій, не будьмо лише пильними читачами подій, які складають ся на Україні. Коли ми спочуваємо долі нашої закріпощеної вітчини, не будьмо байдужі на те, що у ній тепер діесь.

Єсли нарід український потребував коли від нас помочи, то як раз тепер єї потребує.

Вімковий стан над Петербургом принесе ту саму долю і Україні. Українські часописи перестануть виходити, заборонені правительством, і рух серед нашого народа, що тільки надії в нас розбудив, устане.

Єсли Американьскі Русини-Українці так глубоко відчули прикре положене в Галичині, чого доказом поважна сума зложена на боєвий галицкий Фонд, то справа України під ту хвилю нам далеко важнійша. Бо наше національне питане не розвяже ся в Галичині, але на Україні.

Тож Американьскі Українці! Нехай царский указ не перейде без відгомону попри нас. В Росії за кілька день прийде до страшної революції. Щоб наша ідея могла видвигнути ся на перед, скиньмо що можемо на Революційну Українську Партію, котра найбільше причинила ся до піднесеня народних мас на Україні. Легальна борба не має вже там тепер місця, тепер відчиняє ся поле до роботи для Р. У. П.

Тож до роботи Братя, ідім хата від хати, не оминаймо робітника, не оминаймо готельника ні сторника, збираймо наш народний податок на підмогу братів наших Українців, що стануть до кровавої борби за свої права.

Шлїм хочби найменші лепти на Р. У. П. на адресу „Свободи". Шлїм скоро, бо поміч скора потрібна, а прийде час, що нарід український, коли видобуде ся з кайданів, простягне до нас свобідну руку і подякує нам, що не забули ми за него, коли він був в потребі.

о. Василь С. Гривнак,
Ж. Бичиньский.

Справозданя.

I.

Справоздане Народного Комітету з приходів і розходів Народного Фонду за І. півріг 1906.

Доходи Народного Фонду в Америці:

З р. 1905 посістало	$235.42
Січень 1906	39.22
Лютий	16.80
Март	26.88
Цьвітень	5.50
Май	4.35
Червень	28.95
Разом	$357.12

Розхід:

За 500 книжочок членьских Т. Р. П.	$25.00
Рата за Бурсу за Март	42.00
Відзнаки для Т. Р. П.	82.00
Рата за Бурсу за Апріль	42.00
Рата за Бурсу за Май	42.00
Рата за Бурсу за Червень	42.00
Разом	$275.00

Повістає на II. півріг 1906 $82.12.

II.

Справоздане з Боєвого Фонду для Галичини.

Прихід:

Лютий 1906	$23.65
Март	24.75
Цьвітень	185.40
Май	207.29
Червень	14.55
Разом	$455.64

Розхід:

Дня 15. Червня 1906 вислано до старого краю на Руки Народного Комітету у Львові квоту 2000 корон т. е. $408.00.

Повістало на II. півріг 1906 $47.64.

Разом всего в руках Народного Комітету з кінцем І. півроку 1906 з обох фондів находить ся сума $129.76.

З предложеного тут звіту бачимо наглядно, що ціла вага жертволюбія американьских Русинів звернулась під теперішну хвилю на користь Боєвого Фонду в Галичині.

В міру як росли жертви на Боєвий фонд зменшали ся датки на Американьский Народний Фонд, особливо в трох послідних місяцях першого півроку. Во хотяй в Червни виказано доходу 28.95 дол., то однако властивого приходу було 5.50 дол., бо решта доходу 23.45 дол. прийшло з ренту за дім Бурси в Йонкерс.

А однако, хотяй тут хвилево потерпів місцевий фонд в Америці, то помимо того загальна справа Руси-України скористала значно і американьскі Русини заслугують на найбільшу похвалу за то, що в розпочатій борбі за найсьвятійші права поневоленого народа признали ся до своїх братів в рідним краю і подали їм руку помочи.

Американьскі Русини відчули вагу хвилї, порозуміли свій народний обовязок і не могучи самі стати до завзятої борби, підперли рідний край своїм грошем.

Во і чи знайдесь такий чоловік на сьвіті, щоби рівнодушно з заложеними руками приглядав ся як его рідний брат напружае послідні сили, щоби порвати кайдани, якими скував его лютий ворог? Безперечно, що нема такого, хиба що мавби камінь не серце в грудях своїх. Але на тім не конець.

Ми і на дальше не спускаймо з ока старого краю, нашої вітчини дорогої, бистрим зором слідім за ходом подій і надслухуймо уважно, що нам принесе завтрішня днина. Не забуваймо на рідне наше гніздо, з котрого вилетіли ми в сьвіт широкий, шукаючи кращої долі, але в разі потреби поспішаймо на поміч посісталим соколятам доки у них не буде в своїй хаті, своя правда і сила і воля!

Від Народної орґанізації:
о. Николай Струтиньский, предс.
о. Іван Велигорский, секр.
Алексей Шарошь, касієр.

До земляків — американьских Русинів.

Під впливом ріжнородних обставин руский театр в Галичині має потяг не до розвитку і піднятя сил артистичних і штуки, а навпаки з кождим роком, рівномірно, наче по предначертаній програмі, все більш і більш клонить ся до упадку, до того гнилого сну, котрий зветь ся „ні в зад, ні в перед".

Причина такого положеня руского театру в Галичині криєть ся перш всього в тій сфері, серед котрої театр функціонує, а по другому — в самім театрі... Не будем розбирати першої причини, бо може бути, що ми помиляємо ся, виставляючи такий „tesis" і дуже певно може бути, що причина перша, цілком від другої залежить, отже через те саме оглянемо причину другу.

Театр! Театр — храм, театр — школа. Театр — бич, бичуючий хибу і нагороджуючий добродітель словом признаня її великої істини. Драма і комедія, от дві сестри, щоби так сказати, близнята, котрі повинні бути сінонімом театру, так, щоби ми могли сьмілo і нехибно сказати „в театрі — драма і комедія, театр — в драмі і комедії". Чи завдовольнює-ж всі ті потреби руский театр в Галичині?... Відповідю на се питане може служити репертуар сего театру, котрий з формальною точностію незмінно хоронить ся від кількох десятків літ і до сего часу. На першім плані сего репертуару виставляють опери і оперетки (народний театр!) і то чужі, котрі ні по характеру музики, ні по характеру індівідуумів, не дають слухачеви того, що повинен би дати народний театр. Драма і комедія відсунута в сім репертуарі на задний плян, як далека перспектива. Ми не кажем, що руский театр в Галичині не вживає драм та комедій; вживає, і навіть самі найновійші і самих найвиступовійших авторів, але що з того, коли саме до бросовістне виконане сих штук робить таке враженє, ніби грають для того, щоб показати, що вони нікуди не годять ся і що їх не варт зовсім грати.

В чім-же хоронить ся тайна незадужалости руского театру в Галичині? В самім театрі, яко в інституції.

В Галичині руский театр являєть ся інституцією сталою. Він субсидуєть ся із краєвих фондів і залежить від товариства „Руска Бесіда", котра є, так сказати, прямий і безпосередний господар театру. Сей господар здає театр на посесію особам, котрі з матеріяльної точки погляду числять ся найвигіднійшими в данний мент, і театр функціонуе під дирекцією тої чи иншої личности, котрі в дебільших случаях мають найменше право на дирекцію театру, а часто мають з театром як раз таку звязь, як теля з новими дверима. При такому положеню відроджене штуки в рускім театрі, є не що инше, як тільки утопія, котру провадять ідеалісти за бомбою пива в пиварнях.

Відроджене руского театру в Галичині може служити темою для безконечної балачки, але стати дійстністю... ніколи, поки буде мати ту форму, той дух, котрим він жиє зараз. Порвуть ся сї пута, віллєть ся животворний бальзам личної ініціятиви, розіветь ся благородний конкурс і театр піднесе крила штуки і понесеть ся в гору, як птиця випущена з клітки... Але заким се настане, то ще прийдеть ся доволі пождати. Де в кого пропаде і охота ждати...

Гнила сфера руского галицкого театру має занадто остре ассімілююче свойство. Самий дужий і самостійний молодий елемент, пробувши рік серед сеї гнилї, чудово ассімілюєть ся, заживаеть ся з ніг до голови і вже „з гордим оком і неситим серцем" дивить ся на такого, котрим був рік тому назад сам.

Отже не трудно війти в положене тих молодих елементів театру, котрі ще не поспіли ассімілювати ся. Вони всїма силами хочуть зломати сей хиньский мур, вони хочуть влити в середину театральної мертвечини струю сьвіжого воздуху, але се настільки міцна упертість сеї прокази, що замість бачити благі результати своєї діяльности, молодь театральна спочуває себе саму близькою до зарази.

Ще трохи часу і вони впадуть в непосильні борбі; впадуть і засмокче їх болото, як вже засмоктало неодного.

Годї нам тратити силу на боротьбу з привидами того сьвіта! годї нам ловити власну тїнь і плакати слізми безсиля, коли тїнь тим скорійше втікає від нас, чим скорійше ми біжимо за нею... Проказа не вилічуєть ся... Ми хочемо покласти всї свої сили на ту роботу, в котрій нам відмовляє старий театр. Ми маємо перед собою певний зразок, який не повинен бути театр, а яким він повинен бути. Сего нам допоможе досягнути невсипуча праця і щире бажане сьвятої істини.

Отже де нам працювати?! Де нам розпочати пупянок, з котрого моглаб розвинути ся пишна цьвітка?!

Кохані земляки! Американьскі Русини! Надїємо ся, що слова наші найдуть відгук в ваших серцях. Ми богаті надіями, ми богаті бажаням працювати, але матеріяльно — ми голі.

Бажаєте стати на пригоді рускої штуки, руского театру, дайте нам тільки матеріяльну можливість прибути до Вас, а решта, за нами!... і як що ми тоді не справжнимо ваших і наших надій — судіть нас судом „Лінча"!

Молоді актори руского народного театру у Львові. На разі на провінції.

Повисшої відозви не можемо полишити без заміток. Панове молоді артисти очивидно не знають хто є ся Американьска Русь, до котрої они апелюють. Они не знають, що Американьска Русь стоїть що найменше десятками літ позаду Руси галицкої, що она малочисельна та розпорошена по величаньских просторах, більших як ціла Европа. Так як тепер річи стоять руский театр в Америці неможливий. Не мають тут свого театру Поляки, що в 5 раз від нас численніші, не мають его Словаки, а Німці, Французи і другі мають їх дуже мало і лише там, де живуть збитою масою. Матеріяльна можливість переїхати через море ще не вистарчає, щоби здійснити бажане молодих акторів. Така можливість не булаб може і сотою частею видатків потрібних до зреалізованя такої мрії, яка конець кінцем навіть зреалізована таки не моглаб довго істнувати, але мусілаб упасти. Тому на жаль американьскі Русини мусять на разі зревигнувати з приємности мати тут свій власний театр, а молодим акторам останесь хиба засновати свою власну театральну дружину в Галичині, де она далеко скорше може числити на успіхи, як тут в Америці.

Ред.

З Галичини.

Читаємо в краєвих часописах, що руский клюб парламентарний і Народний Комітет у Львові запротестували против виборчої реформи, яка признає галицким Русинам заледви 27 мандатів, підчас коли Поляки мають їх дістати аж 75. Парляментарна комісія для виборчої реформи ухвалила, що Поляки мають дістати один мандат на 53.000 душ, а Русини один мандат на 114 тисяч душ населеня. Се таке равяче покривджане народу руского, що він ніяким чином не може погодити ся з сим політичним замахом. Тому то Народний Комітет в імени усїх Русинів взиває посла Василька, щоб виступив з виборчої комісії, а руским парламентарним послам велить поборювати сесю реформу усїми найострійшими средствами парламентарними.

Тимчасом нарід руский готує ся до завзятої розправи з польскою шляхтою, що загарбує ему належні і запоручені основними законами права. В кількох повітах східної Галичини вибухли уже рільничі страйки. Хоч польскі старости терроризують населене то війском то арештами, рускі мужики держать ся кріп-

ко й солідарно і не хочуть робити по польских дворах і на паньских ланах за жадну ціну. Хмари жандармів і комісарів товчуть ся по селах і наганяють людий до роботи, але хлопи заповідають рішучо, що страйкуватимуть так довго, поки не дістануть справедливої реформи виборчої. Як довго гуляти ще будуть польскі матадори і як довго вискувати-муть руский нарід — покаже недалека будучність, а все таки маемо повну надію, що галицкий мужик піде слідом свого закордонного брата Українця і не спічне доти, доки не виборе собі належної долі і волі!

Вісти з Росії.

Ситуація в російскім царстві е того рода, що крівава революція неминуча. Напружене між правительством а Думою дійшло уже до кульмінаційної точки. Два сильні противники виповідають собі борбу на смерть і жите. З одної сторони ладять ся до страшної розправи всі темні сили великаньскої імперії, з другого боку стае до борби весь російский народ, що стратив уже останки терпеливости. Цікаво знати, що сю кріваву заверюху викликае зовсім явно й славно придворна партія, що потерпае о свою будучність. Один з реакціонерів представив на царскім дворі свої поміченя й теперішну ситуацію в Росії і переконав приклонників самодержавя, що ждати спокійно дальше не дуже безпечно, а се по тій причині, що революційний дух захоплюе щораз ширші війскові круги і може легко прийти до того, що цар і його партія лишуть ся самі без жадної защити. В кількох послідних тижнях збунтувало ся 50 полків російского війска, а коли піде так дальше, то в короткім часі не лишить ся цареви нічого иншого, як хиба утікати за море. От і порішено на тій царскій нараді ударити при помочи вірного війска на безборонний люд і привернути за одним замахом старий, деспотичний лад. Наперед треба було розігнати ненависну урядови Думу, але не так легко можна було рішити ся на сей непевний крок. Усі російскі народи симпатизують з Думою, бо се одиноке доси прибіжище, де кождий покривджений міг внести письменну або й устну жалобу на своїх гнобителів. Правительство з'орґанізувало по всіх закутках Росії несчисленні ватаги чорносотенців і хуліґанів, які при помочи поліції і козаків викликували жидівскі погроми і обкидали грязию народних заступників в парламенті. Зразу повело ся тим чорним крукам їх диявольске діло: всякі дармоїди і темні маси з поміж мужицтва кинули ся на безвинних людий, мордували їх тисячами, купали ся в горячій крови і грабили їх тяжко запрацьоване майно. Настав страшенний переполох: кількадесять тисяч Жидів вирікли ся добровільно своїх маетків і утїкли то до Америки, то до Палестини. Жите по містах стало невиносиме; кождий видів перед очима смерть і руїну. На такі безправства не могла Дума глядіти спокійними очима, тим більше що нарід закидав своїх послів письмами і телеґрамами, щоб вони припинили якимнебудь робом ті злочиньства уряду і своїм авторітетом боронили невинно переслідуваних перед нагайками та баґнетами розшалілих салдатів і нападами хуліґанів. Під напором публичної опінії мусіла Дума розслідити сї погані відносини; кількох послів удало ся на місце погромів і переконали ся, що правительство само провокувало народ, щоб лекше йому було ловити рибу в мутній воді. Царскі прислужники намагали ся також підорвати довіре народа до Думи. Вони впевняли мужиків, що вибрані ними посли, то найбільші вороги селян, що вони за них не дбають, що всї землї даровані царем для хлїборобів заберуть собі й роздадуть Жидам і т. и. Розвідавши усе те, постановила Дума видати до російского народу відповідний маніфест, в якім бажала представити своїм виборцям усю сущу правду та наклонити їх до спокійного поведеня з місцевими властями і до занеханя нападів на приватні добра.

На се власне ждала придворна партія реакціонерів. Вона віддавна шукала якоїсь ключки, щоб розігнати ненависну їй Думу. Скоро посли зачали укладати відозву до народу російского, зараз донесено о тім цареви, а сей велів своїм вірним козакам окружити Таврійску палату, щоб, не дай Боже, не передерло ся слово правди до царских підданих. Дума видячи, що правительство шукае собі безпідставної зачіпки, ухвалила не видавати сего маніфесту, а натомість звернути ся до уряду, щоб припинив свої безправства і не викликував вовка з ліса... Та все те не помогло, бо парлямент таки розвязано!

Тепер Росія на роздорожу. Ігнатев, Трепов, Побідоносцев, Дурново, Стичиньский і богато других реакціонерів станули на чолї партії старої системи, кривого ладу. При помочи війска надіють ся вони поборотн усїх поступових людий, привернути самодержаве й царску волю і запанувати по давньому. З другої сторони стае до завзятого бою розігнана Дума враз з усїми поневоленими російскими народами. Тепер допера розпічнеть ся кровавий танець! Деякі політики впевняють, що такої великаньскої революції, яка отсе мае вибухнути в „тюрмі народів", не було еще від початку сьвіта. Вже тепер — хоч Дума не була ще розвязана — закурило ся по всїх кутках російскої держави. Хлопи, робітники і вся поступова інтеліґенція злили ся з собою в одну могучу струю, що поклала собі одну вспільну девізу: Проч з самодержавем! Проч з тиранами! Най жие вільність! Вже тепер годі розібрати, хто до якої належав партії: всї присягли ся віддати свое жите для добра поневолених мас. Послїдні телеґрами доносять, що несчисленні маси узброеного народа посувають ся мов грізна туча з одного села до другого і лишають за собою купу попелу і трупів. Війско не може собі порадити з такою силою і кидаючи оруже, утїкае в лїси і гори, а богато салдатів переходить на сторону повстанців. Горять цілі села і міста, горять паньскі фільварки і лїси, горить сїно і збіже в стиртах... Всї вороги простолюдя криють ся в мисячі діри, але страшна лють приведеного до крайности мужика не знае пощади для своїх гнобителів! Гинуть пани під ударом „хлопского параґрафу", бо мірка терпеливости хлопскої вже перебрала ся!

До сего очайдушного кроку, до сеї розпуки привела російского селянина не сама лише жадоба волї; — борба про хлїб насущний була тут першою точкою, що приневолила його імити ся сего послїдного средства самооборони. Мужик годував своїм крівавим потом тисячі лежухів і дармоїдів, кормив своею працею усїх панків й підпанків — усю російску бюрократію, наставляв свої груди під японьські баґнети і кулї, сполокав своею кровю манджурскі степи, — а за се наслав „батюшка" на него і на його родину козаків і чорні сотнї... Козаки мучили бідних хлїборобів усякими способами: били їх до безпамяти, насилували їх жінок і дітий, грабили їх майно, проливали неповинну кров своїх кормителів... Терпів той бідний мужик цїлі столїтя, та ще й молив ся за своїх катів, але прийшов слушний час і... кінчить ся панована боярів і дворян! Маймо надію, що побідить сьвятая правда і помолять ся на волї невільничі дїти!

Справоздане Гол. Секретара „Р. Н. Союза"
за час від 15-го мая 1904 до 31-го мая 1906 року на IX. Головній Конвенції в Scranton, Pa.

ПРИХІД І РОЗХІД В ЦІЛОСТИ ЗА ЧАС ДВОХ ЛІТ БУВ ТАКИЙ:

Прихід	Рік 1904		Розхід
5811.73	Від 15 Мая по конець Юлїя		5251.52
3483.18		Юлій	3479.09
3640.90		Август	3574.57
3356.92		Септембер	3379.69
3206.24		Октобер	3045.60
3796.79		Новембер	3957.74
4645.17		Децембер	3345.95
3672.81	Рік 1905	Януар	4034.60
4468.95		Февруар	4753.00
4058.20		Март	5774.40
3534.28		Апріль	4828.49
3843.40		Май	3457.51
3959.81		Юній	4472.20
4210.96		Юлій	3089.68
4021.96		Август	2896.57
4206.45		Септембер	3407.46
4847.77		Октобер	4495.36
4561.23		Новембер	4087.69
5620.65		Децембер	4297.37
4751.36	Рік 1906	Януар	3865.71
5343.53		Февруар	4776.72
4864.46		Марець	3552.98
4040.93		Апріль	2937.53
5122.61		Май	6462.13
103,070.29		Разом	97,223.56
3.00	Ріжниця, яка за тих два літа зайшла між книгами секретара а касіера, котру знайшла контрольна комісія есть $3.27, з котрих 3 дол. мае бути більше в доході а 27 цнт. меньше в розході, або дохід мае бути, а розхід		.27
103,073.29		Сума	97,223.29

Відтягнувши тепер від приходу	103,073.29
Розхід	97,223.29
Дістанемо надвишку за час 2 літ в сумі	5,850.00

ЗІСТАВЛЕНЄ.

На VIII головній Конвенції перебрав касіер готівкою	16,485.44
Надвишка з VIII Конвенції	316.53
Позички незвернені	1,369.90
Прихід за 2 роки	103,073.29
Процент від гроший в Питсбурских банках	1,292.67
	$122.537.83
Розхід за 2 роки	97,223.29
Фонд сирітский	15,185.33
Посмертні до виплати	3,900.00
Власність Союза	6,229.21
	$122,537.83

Загальний стан каси Р. Н. Союза дня 31 Мая, 1906, представляе ся так:

Надвишка з VIII Конвенції	316 53
Процент від гроший в Питсбурских банках	1,292.67
Сирітский фонд	15 185 33
Иньша готівка	7.150.11
Позички	1.369 90
Разом	$25,314.54

СПЕЦИФІКАЦІЯ ДОХОДІВ І РОЗХОДІВ ЗА ЧАС ВІД 15 МАЯ 1904, ДО 31 МАЯ 1906 РОКУ.

Дохід складав ся з місячних вкладок від членів, вступного, желїзного фонду, за грамоти, статути, печатки, чартери, відзнаки, книжочки і виносить $103 073.29

А розхід складав ся так:

а) з посмертних запомог, котрі виплачено по слїдуючих померших членах:

Михайло Смій, Джерзі Сити, Н. Дж.	600.00
Сидор Осюрак, Бреслав, Па.	600.00
Данько Лепак, Олифант, Па.	600.00
Катерина Ромцьо, Ансонія, Конн.	300.00
Александер Цьолка (дитина) Ансонія, Конн.	20.00
Александер Зволїньский, Джерзі Сити, Н. Дж.	600.00
Теодор Белюх (дитина), Елизабет, Н. Дж.	21.00
Марія Адамчак (дитина), Ню Йорк, Н. Й.	18.00
Марія Фединяк, Мт. Кармел, Па.	300.00
Михайло Фішовець, Сиракюз, Н. Й.	600.00
Ілько Ковальчик, Мекаду, Па.	300.00
Александер Хованець (дитина), Пасейк, Н. Дж.	15.00
Анна Осифчак (дитина), Нортгемптон, Па.	15.00
Марія Федак, Джерзі Сити, Н. Дж.	350.00
Пелягія Гулик, Гейзелтон, Па.	300.00
Іван Дунай, Мт. Кармел, Па.	600.00
Іван Маерник, Скрентон, Па.	600.00
Анна Гакош, Скрентон, Па.	300.00
Марія Живіцка (дитина), Ґлен Лайон, Па.	21.00
Олена Дзямба, Джерзі Сити, Н. Дж.	300.00
Марія Пітух, Карнеґі, Па.	300.00
Матрона Няхай, Йонкерс, Н. Й.	300.00
Марія Вільчацка, Шамокін, Па.	300.00
Фтеонна Курила, Ст. Луіс, Мо.	300.00
Розалія Ковалевска, Олифант. Па.	300.00
Лешко Ґойда, Лансфорд, Па.	500.00
Анна Преґон, Йонкерс, Н. Й.	300.00
Семен Фусяк, Трой. Н. Й.	600.00
Андрій Павлик, Нортгемптон, Па.	600.00
Іван Палїновский, Скрентон, Па.	600.00
Осиф Угриняк, Микіспорт, Па.	348.50
Марія Білова, Вест Павлет, Вт.	600.00
Петро Семшіно, Мейнор, Па.	600.00
Асафат Цюпак, Мт. Кармел, Па.	600.00
Николай Кузимчак, Ню Флоренс, Па.	300.00
Франціїшка Лабаш, Микіспорт, Па.	600.00
Томко Ковальчик (сирітска часть), Шамокін, Па.	72.00
Михайло Гойсан (сирітска часть), Карнеґі, Па.	300.00
Михайло Когут (сирітска часть)	300.00
Маріянна Кравець (дитина), Бреслав, Па.	15.00
Николай Скалко, Майнерсвил, Па.	300.00
Марія Білець, Скрентон, Па.	600.00
Розалія Олексин, Травґер, Па.	300.00
Дионізий Шебешович, Сімор, Конн.	300.00
Михайло Мацура, Мт. Кармел, Па.	300.00
Михайло Плетеник, Шамокин, Па.	600.00
Анна Адзима, Карнеґі, Па.	300.00
Алексій Шкурат, Плимавт, Па.	600 00
Онуфрій Качмар, Микаду, Па.	600.00
Анна Васильчак, Оборн, Н. Й.	300.00
Юрій Митрик, Монесен, Па.	300.00
Володимир Усцкий, Трой, Н. Й.	600.00
Юрій Ґрибус (сирітска часть), Ст. Луіс, Мо.	600.00
Іван Маньский, Пітсбурґ, Па.	600.00
Михайло Лопух, Сентралїя, Па.	355.25
Анна Красняньска. Сентралїя, Па.	300.00
Іван Процак, Майнерсвил, Па.	300 00
Домицеля Стависка, Беле Вернон, Па.	300.00
Макар Кантор, Олифант, Па.	300.00
Михайло Левіцкий, Нортгемптон, Па.	600.00
Павло Бебля, Форд Сити, Па.	600.00
Петро Янко, Сиракюз, Н. Й.	600.00
Александер Шкурат (дитина), Перт Амбой, Н.Дж.	17.00
Петро Старай (сирітска часть), Лансфорд, Па.	275.00
Іван Ґерба, Перт Амбой, Н. Дж.	600.00
Михайло Кевеш, Ґлен Лайон, Па.	300.00
Андрій Євчак, Лансфорд, Па.	600.00
Павло Мочарский, Лансфорд, Па.	600.00
Іван Дуткевич, Франклин Форнес, Н. Дж.	600.00
Василь Планий, Фрідериктавн, Па.	600.00
Єва Репак, Десладж, Мо.	300.00
Стефан Ґладиш, Нортгемптон, Па.	600.00
Василь Дуньский, Ст. Клейр, Па.	300.00
Текля Смакула, Олифант, Па.	300.00
Володимир Богачик (дитина), Ню Йорк, Н. Й.	21.00
Володислав Рош, Реймі, Па.	600.00
Іван Цідило, Шамокин, Па.	600.00
Юрій Котляр, Майнерсвил, Па.	353.25
Гелена Білець, Скрентон, Па.	300.00
Сильвестер Поляк, Майнерсвил, Па.	600.00
Яков Старик, Десладж, Мо.	350.00
Зузанна Лазорчик, Лопез, Па.	300.00
Єва Лебедь, Правиденс, Р. Ай.	300.00
Ілько Іванич, Скрентон, Па.	600.00
Осиф Буляк (дитина), Филаделфія, Па.	15.00

(Конець буде).

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Отець духовний „Союза“:
о. Стефан Макар,
Box, 404, McKeesport, Pa.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1906—1908.

Предсідатель:
Константин Кирчів,
140 Essex St., Jersey City, NJ.

Місто-предсідатель:
Іван Парпляк, Terryville, Conn.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовский,
Olyphant, Pa.

Радні:
Т. Талпаш, Shamokin, Pa.
Лев Моніта, Lansford, Pa.
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Матій Семенюк, Sayre, Pa.
Андрій Овсак, Trauger, Pa.
Ф. Поливка, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія:
о. Лев Левицкий, Minersville, Pa.
Осип Стеткевич, Scranton, Pa.
С. Калакука, Jersey City, N. J.

Головний організатор:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз“ — одинока руско народна організація в Америці.

Принимае членів **від 1 року до 40 літ** жития.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $1000.00,
Посмертне за жінку $400.00,
Посмертне за діти від 15.00 до $300.00,

В разі утрати: а) обох очий ніг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Сли отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Важне для П. П. Секретарів Р. Н. Союза.

Повідомляю раз на все, що всї гроші належачі до каси Р. Н. Союза посилае ся так: на money-order-ах або чеках випишуе ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так виписаний money-order або чек не посилае ся до Голов. Касіера, але враз з виказами до Голов. Секретара. Головний секретар опісля відсилае їх до Голов. Касіера.

С. Ядловский,
Голов. Секретар.

Посмертні вісти.

АННА ФЕЦКО, жена Андрея, члена Р. Н. Союза від. 33 Northampton, Pa. упокоїла ся 23. Апріля б. р.

ЮРІЙ БИРОВЧАК член Р. Н. Союза від. 20. Jessup, Pa. упокоїв ся 13 юнія б. р.

ИЛЬКО ДОЛЖИЦКИЙ член Р. Н. Союза від. 85. Hazleton, Pa. упокоїв ся 28 Юнія б. р.

СТЕФАН МИГАЛИК член Р. Н. Союза від. 53 Pittsburg, Pa. упокоїв ся 16 Юлія б. р.

Вічная память.

Ч. 829. КВІТ $20.75

на двайцять долярів 75 центів, (100 корон) котрі хв. Уряд парохіяльний в Астрябику отримав яко посмертну запомогу по Григорію Шкварла з Америки з Головної Каси Руского Народного Союза в Америцї.

Астрябик Гал. 25 Черв. 1906.

Сьвідки { Илія Тиліщак, Михаіл Криницкий

Від Уряду Парохіяльного в Астрябику.

Іоан Парилович, сьвященник
Іоан Слота, війт громади.

Рух
в відділах Р. Н. Союза.

Братство

сьв. Володимира в Ню-Йорку відділ 108 „Р. Н. Союза“ приймае через місяць Липень — нових членів без вступного.

Дорогі Братя Русини! Хто ще з вас, в Ню-Йорку не належить до жадного брацтва, нехай прийде до нас а ми приймемо його як рідного брата. Оплата не велика — 35 центів місячно, та за ті гроші дістанете, кождий, єсли захоруєте 5 долярів що тижня запомоги і доктора. Братя Русини! не жалуйте тих пару центів на місяць, бо як чоловік здоров і робить, то що значить для него тих пару центів? Таж нераз богато піде на дурницї, а нїхто не може знати, що єго чекає. Тож не кажіть, дорогі братя, „шо ще маю час“ і не відкладайте се на пізнїйше, а вступайте зараз численно до Братства і „Союза“. В єдности сила! Мітинґи відбувають ся кождого місяця перед першим в суботу, на Евеню А. під числом 46 в Гармонія Гали, межи 3 а 4 улицями в Ню-Йорку.

О. Довганюк, предс.
Я. Корнаш, секр.
А. Ширимета, касієр.

Братство

сьв. Отця Николая, від. Р. Н. С. 104 в Perth Amboy, N. J. буде приймати нових членів в місяцї Серпні с. р. без вступного. Хто з вас, дорогі братя, не належить єще до жадної орґанїзації, нехай вступае до нашого братства і до Р. Н. Союза, бо тут найдете скору поміч моральну й матеріяльну. Не відтягайте ся, родимцї, бо нїхто в вас не знае, яка судьба вас ожидае!

К. Шкурат, секр. братства.

Братство

сьв Івана Хрестителя від. Р. Н. С. 96 в Pittsburg, Pa. S. S. буде приймати нових членів в місяцї Липню і Серпню с. р. за половину вступного. Хто з шан. читачів не належить єще до жадного братства, нехай прийде до нас, а ми приймемо єго як рідного брата. Наші мітинґи відбувають ся в четверту недїлю по першім.

За Уряд братства:
І. Костюк, секр.

Братство

сьв. Івана Хрестителя від. 62 в Монесен, Па. приймае нових членів в місяцї Авґустї с. р. без вступного. Хто з вас, дорогі братя і сестри, не належить єще до жадного братства в Монесен і околиці, нехай зголосить ся до нас, а ми приймемо кождого радо і щиро. Мітинґи відбувають ся що місяця в другу недїлю по першім в італїянский галї при улиці третій. Після ухвали нашого братства кождий місцевий член мае бути присутний на кождім місячнім мітинґу, а коли без важної причини не явить ся в означенім часї, заплатить 25 цнт. кари.

Горніть ся, родимцї, під прапор Р. Н. Союза! В єдности сила!

Юліян Малютич, пред.,
Василь Сивик, секр.
Яким Цимбала, кас.

Повідомлене.

Повідомляемо всїх членів, що належать до братства сьв. Володимира Великого і до Р. Н. Союза від. 58 в Ramey, Pa., що дня 29-го с. м. будемо обходити память нашого покровителя. На се торжество мають явити ся всї братя під загровою кари, означеної §. 86 братских статутів.

За Уряд братства і від. 86 Р. Н. Союза:

Федор Фенчишин, предс.,
Т. Барна, секр.

Братство

сьв. м. Флъора і Лавра в Пітсбурґу, Па., від. Р. Н. Союза 130, буде приймати в місяцї Авґустї с. р. нових членів без вступного. Мітинґи братскі відбувають ся завсїгди першої недїлї в місяцї під ч. 725 Carson Str. у п. Теодора Ґута. Хто не записав ся єще до жадного братства, нехай користае з доброї нагоди і вступае до нашого товариства.

Теодор Ґут, предс.
Володимир Мількович, кас.,
Петро Кульчицкий, секр.

Повідомлене.

Сим повідомляемо усю американьску Русь а з'окрема Русинів в околиці Бостону, що дня 1-го Липня с. р. завязалось у нас нове руске запомогове товариство сьв. Петра і Павла під ч. 14 Парментер ул. в Boston, Mass. На разї вписало ся 37 членів. Вступне виносить 1 дол. а місячне 50 цнт. Братство з'обовязуєсь платити своїм членам по шістьох місяцях від дня вступленя до товариства по 5 дол. тижнево в разї хороби, кошта похороні по померших членах і иньші принагідні запомоги.

Приступайте, братя, до нашого нового товариства всї, як один муж, а не пожалуєте сего нїколи! Не забувайте, що: в єдности сила — а згода всїм мила!

Мих. Гордийчук, пред.,
Іван Калита, кас.
Іван Радевич, секр. фінанс.
Г. Бекер, секр. проток.

Повідомляемо

всїх членів Братства сьв. арх. Михаїла від. 51. в Yatesboro, Pa., що з причини довготреваючого страйку всї члени розійшлись за роботою. В Єйтсборо мало вже хто остав ся, навіть нема кому займитись справами сего Братства, а що нас живе тут яких 8 членів і не хочемо, щоб наше число пропало, то задумали ми єго тут перенести. Длятого відзиваюсь до всїх членів того Братства і повідомляю їх, що IX. Гол. Конвенція Р. Н. Союза підвисшила посмертне з 600 долярів на 1.000. Декотрі члени немають заплачено місячного вже по 3 місяцї, тому прошу кождого з них, щоби сейчас своє місячне і на конвенційне по 25 цнт. до 14 днів прислав, бо інакше буде витворений так з Братства як і Р. Н. Союза.

Заразом повідомляю всїх Русинів живучих на сїй околици, щоб прійшли і вписались до Братства і Р. Н. Союза, а ми приймемо вас за братів в слїдуючих трох місяцях без вступного.

Приступайте до Р. Н. Союза, де єсть любов і сила і добра оборона.

За Уряд Братства

Петро Шевчик, предс. Бр.
1223 E. Falls Str., Niagara Falls, NY.
Йосиф Лаба,
Теодор Лиско.

Повідомлене.

Братство сьв. Івана Хрестителя, відділ Союза 50, в Десладж, Мо. подае до відомости усїм своїм членам, що місячні мітинґи згаданого братства відбувати ся будуть в трету недїлю в місяцї. Дня 19-го Авґуста с. р. відбуде ся головний мітинґ, на котрім обговорювати ся мають дуже важні справи. Длятого кождий член повинен на тім мітинґу безусловно явити ся, а хто не прийде, буде платити назначену статутами кару. Запрашаємо на той день усїх наших родимцїв, щоб прийшли до нас і приступали громадно до нашого братства, а так остала би найкрасша памятка пятилїтного істнованя сего товариства.

Від уряду братства:

Теод. Міцік, предс.,
Теодор Ревак, секр.

Повідомляю

всїх членів братства сьв. Івана Хрестителя, від. Р. Н. Союза 18, в Сімор, Кон., що річний мітинґ відбуде ся дня 28-го Липня с. р. в нїмецкій галї при улиці третій (3d Str.) На тім мітинґу вибирати ся буде новий уряд братства. Кождий член мусить бути присутний під загровою кари 1 дол.

Сем. К. Вислоцкий, секр. братства.

Повідомлене.

Подаю до відомости всїм членам братства сьв. Івана Хрестителя, від. Р. Н. Союза 111, в Алегени, Па, що дня 5-го Авґуста с. р. о годинї 1-ій з полудня відбуде ся наш мітинґ, на котрім обговорювати ся будуть дуже важні справи. На порядку дневнім: 1. Рахунок з посьвячуваня братского прапора. 2. Вирівнане всїх довгів і залеглостий за шапки і віднаки. 3. Нарада над змінами статутів „Союза“, ухваленими IX. головною конвенцією. 4. Відбиране місячних вкладок. Кождий член мусить на сей мітинґ явити ся і принести з собою свою грамоту!

Від уряду братства:

П. Ґера, предс.,
І. Андрусишин, кас.,
Н. Опришко, секр.

Посьвідка.

Посьвідчаємо отсим, що п. Андрій Астряб сколектував від джерзисїтских Русинів на руску церков в Піксвіл, Н. Й. 10.30 дол. Зволили ласкаво жертвувати слїдуючі особи: пп. К. Кирчів і С. Ядловский по 1 дол; М. Пупчик, М. Тарбай, Л. Сиротюк, І. Тарбай і М. Гудак по 50 цнт.: З. Тхір 30 цнт; Т. Пацала, Л. Тарбай, І. Єдинак, П. Ґула, Д. Гайтко, Г. Войтович, О. Овчарский, І. Корінь, Т. Фусяк, Т. Войтович, П. Гудак, Г. Фусяк, П. Філяк, І. Петришин, П. Овчар, С. Данюсяр, С. Фецица і І. Тима по 25 цнт,; С. Карпяк 20 цнт, О. Носаль, М. Тхір, Е. Філяк, І. Хованьский, А. Тарбай, І. Морох і М. Бодик по 10 цнт. В імени нашої парафії дякуємо сердечно п. Астрябови і всїм п. жертводавцям. Сотвори вам, Господи, многая і благая лїта!

Денис Коляр, предс.,
Дмитро Бибель, секр.

Товариство Братчиків.

Редакція „Свободи“ одержала для напечатаня слїдуюче письмо:

Братчики чесного житя!

Хто не хоче женитись і хто не хоче клопоту супружества, а на старші лїта хотів би, забезпечити собі тихе і спокійне житє, нехай вступае в товариство Братчиків. Ми запрашаєм всїх Братів Христіян і тих, котрі суть жонаті, що не можуть з своїми женами жити а других жен не потребують. Такі жонаті також можуть вступати в товариство Братчиків. В місяцю Листопадї буде оголошена „біла рада“. На тую раду зійдуть ся усї братчики; на „білій радї“ мають урадити дебы лїпше поставити „кіш“ Братчиків чи тут в Канадї, чи в Сполучених Державах. На тоє дїло закуплять кілька фарм землї, щоби було де братчикам жити і учитись до дальших лїт житя. О статутах Товариства Братчиків буде описано в рекомендації.

Отже просим взяти на увагу: хто мае щире і любовне серце до бідної Матери України-Руси і хто є правдивим сином тої чорної та висушеної в ріжних муках та нечестях — нещасної Матери — нехай спішить в поміч братчикам з розумом і дїлами. Прошу зголошуватись на адресу: -30

William Coffson,
540 Magnus ave., Winnipeg. Man. Canada.

Баль

Братство сьв. Івана Хрестителя від. 62 в Монесен, Па. устроює дня 28-го Юлія с. р. великий баль на дохід братский і запрошує отсим усїх доохресних Русинів і Русинок, щоб зійшли ся численно в означений порі на сю нашу забаву. Баль сей розпічне ся о годині 1-ій по полудни в італїянскій галї при улицї третій. За добру забаву і скочну музику ручить КОМІТЕТ.

Великий Вечерок

братства сьв. Володимира, в. Р. Н. Союза 108, відбуде ся дня 28-го Липня 1906 в Liberty Hall під ч. 257-263 E. Houston Str. в Ню Йорку. Рано сего дня о 10-ій відправить ся Служба Божа в церкви сьв. Юрія при 20-ій улици. Початок балю о 6-ій вечер. Вступ від особи 15 центів.

На вечерку будуть гарні сьпіви, деклямації, добра музика і танцї.

На сей вечерок запрошуємо всїх Русинів з Ню-Йорку і околиці.

А. Довганюк,
Я. Корнат,
А. Шеремета.

Конкурсъ.

На дяко-учительску посаду при гр. кат. Русской церкви св. Арх. Михаила въ Шенандоа, Па. конкурсъ оголошаетъ ся. Пожадаетъ ся отъ конкурента чтобы знавъ хоральный спѣвъ учити и ежедневну школу провадити. О условіяхъ писати треба на адресу: Rev. Cornelius Lavrisin, greek cath. priest Shenandoah, Pa.

О. Корнилій Лавришинъ,
29—31 настоятель прихода.

Де є?

Хто хоче шукати своихъ кравнôвъ через нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене наперед.

Юзко Транчук з села Бовдур, пов. Броди. Мешкае в Канадї з жінкою і дїтьми вже 5 лїт. Нехай зголосить ся до: Paul Tymczyszyn, P. O. Napinka, Man., Canada.

Хто надішле нам найменше 50 докладних адресів Русинів, замешкалих в Америцї, тому перешлемо в дарунку гарну книжку.

28- **А. Хромовский,**
292 E. Houston Str. New York, N. Y.

Дописи.

З Сейр, Па.

Филип Оклїевич погиб страшною смертію під колесами зелїзниці Д. Л. в Елмайра, Н. Й. Він був родом з Загутиня, сяніцкого повіту в Галичинї. Вийшов до роботи перед семою годиною з рана; заледви вступив на зелїзничий тор, як ненадійно надійшов тягаровий поїзд з одної, а поїзд особовий з другої сторони. На дворі було мрачно, тому Оклїевич не бачив надходячого поїзду особового. Він утїкав перед поїздом тягаровим як раз в то місце, куди мав переїздити поїзд особовий. Таким чином дістав ся нещасний під колеса льокомотиви і згинув на місци. Його молода жінка дивила ся на смерть свого мужа з хатного порога, але видерти його з рук небезпеченьства не мала нї часу нї сили. Покійний жив з жінкою заледви шість тижднів і полишив її тепер без жадної опіки. Небіщик належав довший час до нашого братства в Сейр, Па., але з якоїсь незвісної причини перестав платити і стратив всякі права до запомоги. Похорон бл. п. Оклїевича відбув ся дуже величаво, а се завдяки двом Русинам: Іванови Тарбаеви і Дмитрови Кавулич. Хоч небіщик не був їх свояком анї навіть краяном, они оба заняли ся щиро тїлом покійника і не жалували свого труду, щоб свого родимця похоронити по християньски. О. Яцкович відправив похорон по нашому обряду, а рускі люди відпровадили тїло свого брата на місце вічного спочинку. Честь і слава пп. Тарбаеви і Кавуличови, що занялись похороном бл. п. Филипа Оклїевича!

Така то сумна пригода лучила ся у нас минувшого тижня. А що ви на се, дорогі читачі? Чи нема між вами таких байдужних Русинів, як пок. Филип? Ей, братя, пора уже призадумати ся над своєю власною долею! Неодин жалуе тих кількадесять центів на місяць і не вступае до жадного братства анї до жадної орґанїзації. А хто з вас знае, чие завтра? От небіщик Оклїевич вийшов з дому веселий, здоровий, не надіяв ся нїякого лиха, аж тут одна маленька хвилька — і вже по нїм! Лишив жінку на Божу волю, а на його похорон мусїли складати ся чужі люди. Страх, я не знаю, як такі легкодухи можуть спокійно ходити по Божому сьвітї! Чоловік — сам собі ворог!...

Григорій Ковалевич.

З Ню Бритейн, Конн.

Через довший час не було у нас сьвященика. Один з наших урядників закроїв собі великого розуму і удав ся до о. Годобая, щоб той дав нам якого духовника. О. Годобай відповів через телефон, що у него е о. Волкай, котрий згодить ся обняти місце в нашій парафії. Наш „мудрий“ урядник говорив відтак через телефон з самим о. Волкаем, а сей приобіцяв ся прибути до нас в недїлю, та не приїхав аж в середу. Зійшло ся на нараду заледви кількох урядників парафіяльних і з ними почав о. Волкай умовляти ся. „Як згодите ся на мої жаданя — говорив о. Волкай — то добре, а як нї — то нї... Я маю тепер дуже добру парафію, люди мене шанують і люблять, тож я вам зовсїм не накидаю ся!...“ Присутні урядники не могли заключати на свою власну руку жадної угоди з сьвящеником і просили о. Волкая, щоб заждав до парафіяльного мітинґу, який відбуде ся найблизшої недїлї. Мітинґ відбув ся, але парафіяни не згодились на вимоги о. Волкая і веліли відписати йому, щоб більше до нас не приїздив. Получивши сю ухвалу цїлої парафії на письмі, загнївав ся на нас о. Волкай, але таки до Ню Бритейн приїхав... „Що ви менї маете писати якісь листи, коли я тут принятий! Я ту маю бути, бо я сю парафію заложив і дав свої доляри!“ Не знаемо, чи претенсії о. Волкая до нашої парафії мають яку реальну підставу, але скоро о. В. каже, що ми єму винні якісь доляри, то повинен подати рахунок на письмі, а ми вернемо єму єго гроші враз з процентом. Ми не хочемо кривди о. Волкая і не хочемо з ним сварити ся, анї єго ганьбити, але в нашій парафії єго не хочемо, бо така е воля усїх наших людий.

Читаемо в „Правді“ шумну новинку, що у нашій парафії примірна згода. Якийсь „патріот“ кличе до всїх доохресних Русинів: „Удавайтесь, братя, з кождою потребою до нас, бо ми маемо тепер дуже хорошого духовника в особі о. Волкая...“ Та чи се правда?... За попередних сьвящеників була наша церква битком набита, а тепер?— Ми би радили о. Волкаеви, аби ішов собі з Богом на попередну свою парафію, де єго люди „дуже шанували і любили“, а нас оставив в спокою. Не робіть отже між нами соблазни і не доводіть нас до крайности, бо инакше будемо приневолені подати до прилюдної відомости усї ваші „зделки“, а се чейже не принесе вам анї користи нї слави!...

Церковний уряд:
Михаїл Бойко, предсїд.,
Осиф Ґерент, касієр,
Стефан Роман, секретар.

* * *

В тій самій справі дістаемо від иншого дописувателя слїдуюче письмо: Москвофули величають ся в своїй ґазетї, що в нюбритеньскій парафії спокій і згода. Таку згоду люблять хиба москвофули... Они бють ся заедно, волочать ся по кортах і виставляють на сьміх цїлу парафію. Недавно тому заплатив в кортї один „мудрагель“ $150. До церкви люди не ходять; всього щось дванайцятеро людий і то уже разом з о. Волкаем. По колектї вганяють самі еґомость із колекторами, але їх так дуже люблять, що мусять ходити по домах з палицями. Ну, чиж се може не примір згоди і братньої любови?...

З Елм Валей, Ман., Кан.

У нас тепер часи горячі. Дощі перепадають з часта, то і збіже росте дуже споро. Нашому сусїдови, Гаврилови Хомулцї стала ся сумна пригода. Дня 22-го Червня згоріла йому стайня. Шпихлїр коло стайнї остав ся цїлий, бо сусїди не допустили до розширеня огню. Щасте, що вітер дув з противної сторони, а то цїле ґаздівство булоби пішло з димом. Огонь розложили дїти коло сїна, що лежало біля стайнї. Шкода невелика. Ще одної біди не випхав Хомулка зі двору, а вже друга, далеко страшнїйша, стояла готова за його плечима. В чотири днї по тім випадку г. е. дня 26-го м. м. померла

Гаврилови жінка, полишивши шестеро малих сиротят. Ще з полудня того самого дня крутила ся небіщка разом з мужем по подвірю; відтак пійшла до хати, а коли по довшій хвилї не вертала, пішов чоловік за глянути, що з нею дїе ся. Входить в комнату, а жінка лежить на підлозї нежива. Умерла на удар серця. Покійници було на імя Марія, кінчила 35 тий рік жи тя, походила з Лабовских, із села Нова Весь, повіту Новий Санч.

Похорон відбув ся 28 го Червня у Вірден в церкві пресбитеріяньскій. Rev. Peter Strong виголосив прекрасну проповідь прощальну, відпровадив тіло небіщки на кладовище і запечатав гріб бл. п. Марії. За похорон не взяв ані одного цента: Біг заплать з уст опечаленого мужа-вдівця було цілою його заплатою! Се, дорогі читателї, зробив один з тих людий, що то їх наші краяни называють поганами... З таких то поган повинні би брати собі примір „еґомості" галицкі на Лемківщині, котрі беруть за похорон по 10—25 зол. від найбіднїйших, т. е. таких, що не мають подостатком вівсяної адзимки і карпелїв... Від заможнїйших то они вміють взяти 50, 75, а навіть 100 злр. З того бачимо, що межи канадійскими поганами а лемківскими христіянами велика ріжниця!...

На похороні були всі сусіди покійної, так наші Русини як і Канадийцї, що мешкають чотири милї довкола нашої місцевости. З цвинтаря вертали всі сумно до своїх домів і споминали небіщку щирим, теплим словом. Позісталі сироти, то майже сам дробик: найстарший син має дванайцять лїт, а наймолодшому півтора року. Усї шестеро самі хлопцї. Покійна Марія була женщина вельми трудяча і тихої вдачі. До Канади прибула з мужем перед семи лїтами із Ст. Клер, Па. Гроший на фарму принесли з собою не цїлих сто долярів. Добра ґаздиня то половина щастя на фармі, тож нема чому дивуватись, що муж і діти сумують за покійною. Они перебули разом тяжкі часи, а тепер, як прийшли до лїпшого, мусїли розлучити ся на віки! Тая праця і той доробок, що покійниця лишила, трудячись пильно через цїле свое житє, остане ся її мужови і діточкам, а про неї буде нагадувати хороший памятник, уставлений на її могилї з рускою і англійскою написію. Та ще лучший памятник лишить ся в серцях усїх її знакомих і приятелїв, що любили покійну за її чесне, трудяще житє.

Асафат Дзьобко.

Всячина.

БАТЬКО НЕ ПІЗНАВ СИНА.

В Отиновичах, бобрецкого повіта, в Галичині, лучила ся оноді дивна пригода. Одному з господарів хтось украв полотно, що білило ся на сонци. Господар метнув ся шукати за ним і найшов его в збіжу. Нікому не розповідаючи про се, засів він на ніч, дивити ся, хто прийде по полотно. На нещасте переходив межою син того господаря. Серед нічної пітьми батько не пізнав сина, скочив до него, звалив на землю і почав дусити. Син також не пізнав батька, і аж коли побачив, що его противник не шуткуе, почав кликати о ратунок. По голосї батько пізнав сина і пустив его з під колін, почім оба вдоволені вернули до дому.

В РОСІЇ ВСЬО МОЖЛИВЕ.

З Севастополя доносять російскі часописи цікаву вість про печатане революційної часописи „Салдат" революціонним путем в печатні часописи „Жизнь Крыма". Подія відбула ся так: Около 10 год. рано явив ся в друкарні Шнайдера, де печатала ся часопись „Жизнь Крыма", узброений гурток боевого комітету рос. соц. дем. рев. партії і заявив, що всі, що находять ся в друкарни і і прилежній редакції е арештовані і грозячи наряджeним оружем, зажадали від складачів, щоби приступили до складаня 6 го числа революційної часописи „Салдат". Дверий і телефону стерегло двох людий узброених бомбами, инші, узброені в револьвери обсадили всі входи і стерегли арештованих. Всіх, що попали ся до друкарні, сейчас арештовано і змушувано сидіти в запертю аж до скінченя друкованя цілого числа. Складачі під загрозою працювали так скоро, що около 4 години по полудни 5.000 чисел було вже готових. Готові числа сейчас забирано. Коли вже всьо було готове, зібрано всїх арештованих до одної салї а оден з узброених революціонерів заявив: „За пів години ви можете відійти звідси, але не скорше. Тямте, що те все, що стало ся — сон. Ви нікого не знаете, нікого не виділи, нічого не тямите; так маете говорити, колиб вас про що небудь питали. В противнім випадку вам грозить смерть на підставі рішеня боевого комітету". Складачів накормили революціонери хлїбом, а коли все було готове, подякували їм за услуги. На підставі рішеня коміт. печатано революційною дорогою в друкарні п. Шнайдера, а на другій стороні великими буквами поміщено заяву: Пошукуемо за друкарнею, в котрій можнаб напечатати семе число „Салдата". Удачі сего підприемства помогло богато те, ще друкарня Шнайдера находить ся майже зовсім за містом.

ПОЛЯКИ А ХІНЦІ.

Вшехпольска „Gazeta kołomyjska" в Галичині, грозить з причини заповідаючих ся страйків підчас жнив, що „скільки мазурский робітник не буде вистарчати на покрите запотребованя, дідичі з Коломийщини спровадять хіньских кулїсів (!) до пільних робіт за кількалітними контрактами". Сама собою та погроза глупа, бо не може бути виконана, однак влучно характеризує політику Вшехполяків, які воліли би спровадити навіть Хінців, чим узглядняти жаданя руского населеня, серед якого жили з діда-прадіда та живили ся его потом-кровю.

АСЕКУРАЦІЯ ЗЕМЛІ.

Властителї великих обшарів землї в Росії боять ся о свої майна і в многих випадках передають землю банкам на продаж дорогою парцеляції. Однак селяне помимо низької ціни не спішать ся її куповати, бо надіють ся дістати землю даром, зглядно за безцін на сплату. Дідичі придумали проте инший вихід і починають обезпечувати землю в асекураційних товариствах перед стратою. Часописи доносять, що відомий богач Харитоненко обезпечив за кордоном свою землю, 100 тисяч десятин, на той випадок, як в поміщиків відбирати муть або викупати муть землю. Харитоненко обезпечив усю свою землю за 35 міліонів карб. себто по 350 карб. за десятину. Як відбирати муть чи викупати муть землю дешевше, ніж по 350 карб., то товариство обезпечень мусить доплатити Харитоненкови усе, скілько не стане до 35 міліонів. Асекурація землї важна на 10 років, за що платить ся 2 процент з 35 міліонів.

НАЙСТАРША ЖЕНЩИНА В НІМЕЧЧИНІ

живе в селї Шпіцендорф в Баварскім лїсї. Є се вдова по рубачу, Йосифа Едер, що 19 го марця скінчила 118 рік житя. Так говорять найбільше вже достовірні жерела — метрики. Вона держить ся ще так добре, що може по утяжливих нерівних дорогах своєї рідної околиці ходити без нічиєї помочи. В 65 р. житя стратила свого чоловіка, що не полишив їй нічого крім троє дітий. Тепер проживає вона при своїй найстаршій дочці, що числить тепер 85 літ і бавить численну громаду своїх внуків і правнуків. Ще сего року на Великдень ходила пішо до костела до сповиди. Ціле житє живила ся молоком, нїмецкими книдлями, капустою і бульбою. Мясні потрави знала лиш з книжок, бо в тамтих околицях селяни їдять мало коли мясо. За те не могла обійти ся рано без кави.

ЯК ВІДРІЖНИТИ ЇДОМІ ГРИБИ ВІД ЇДОВИТИХ?

1) Каждий нездалий, їдовитий гриб має дуже противний запах, як его роздушити в пальцях. 2) Тоті гриби, що мають у собі молочко, по більшій части їдовиті. 3) Як перекусити кавальчик гриба а на язици почуе ся, що щось віби щипае або пече, то знак тому, що гриб їдовитий. Таку пробу можна зробити сьміло, бо їди у однім грибі все не богато і тота невеличка скількість не може зашкодити. 4) Як перекраяти гриб, то, як він їдовитий, зараз тото перекраяне місце посиніе або почорніе 5) Не треба ніколи варити старих грибів, погнилих, хоч би вони не були їдовиті. 6) Вкінци і найбільш їдовитого гриба можна зробити нешкідливим а то таким способом: гриби вже готові, покраяні, лиш би їх кидати в окріп — от тоді добре їх кинути у винний оцет, щоби там постояли якийсь час. Винний оцет усувае по більшій части всі шкідливі складники і, таким чином, тоті гриби цілком добрі для їди.

Збирайте жертви на Боєвий Фонд.

Пісня руского імiґранта.

Я в неділю встав з раненька, тай зачав думати,
Що здалоб ся до „Свободи" дещо написати.
От думаю я, думаю, до діла беру ся,
Про нещасну руску долю разом і журю ся.
Чому то той руский нарід до чого возьметь ся,
То при кождій вже нагоді з собою сварить ся?
Як зійде ся двох Русинів, — в полїтику грають,
Та на гадці не одную лиш націю мають.
В їх головах кружать завсе всїлякії мрії...
Два Русини як зійдуть ся — вже е три партії!
Перший каже: „Та я Русин, твердий »москофіле«;
Наша слава в ріднім краю на ціле Поділе!..."
Другий мовить: „Я радикал, ще й соціялїста,
А таких е міліони щей і тисяч двіста!..."
Така наша руска згода... аж чужі сьміють ся:
Нїм Русини ся погодять, то перше побють ся!
Я гадаю, що такее треба раз урвати
І до діла до доброго всїм нам ся еднати.
І так, братя дорогії, як ми всї за морем,
Так ставаймо до „Союза" під одним прапором!
Хотяй ми тут і за морем, хоч ми і з Подоля,
То в незгоді нас чекае нечувана доля.
Бо ми щастя тут не маем, хотяй за водами,
Бо чужії нами роблять, як тими волами.
А то тому, братя милі, що в нас нїт культури,
Що до нинї ся тримаем глупої натури.
А дивіть ся, братя милі, та на того Жида:
Куди влїзе, щасте мае все тая огида.
А то тому, що держить ся батьківской азбуки,
Від малого аж до смерти шукае науки.
То нам, братя, про науку треба памятати,
Та про бідних в своїм краю нам не забувати.

Хоть я уже давно з краю, — думаю до нинї:
Що там бідний нарід робить у тій Галичині?
Там десь Жиди із Ляхами над хлопом старшують;
За півдурно він їм робить, щей живцем марнують,
Бо Францішко їм позволив... хлоп не ма' устави,
Хлоп робити тільки мае, мовчати устами.
Щоб но хлоп той обізвав ся, вже войско зсилае,
І до Жида на роботу силов наганяе.
І улани і гузари щей тії драґони —
Все то того хлопа гонить в жидівскі загони.
Гонять сини батьків рідних на жидівску ниву,
Щей пильнують, щоб робили цілїсїньку днину.
Тато з мамов ревне плаче й жалко споглядае,
Як їх з заду шаблюкою синок підганяе,
Що не ходить за петнастий колосок робити...
Ревне плачуть: „Син поверне, не буде чим жити!
Бо за топку соли жали аж цілую днину,
Та щей й сина одягнути в лихую годину,
Бо при войску з него стягнуть із хребта сорочку...
За щож я тя тепер вберу, бідний голубочку!
А ти ж мене тут пригнавесь за ту сіль робити,
А там в дома хліба нема, чим же будем жити?..."
Чи знаеш ти, читателю, чом мати ридае?
Бо за місяць син із войска до дому вертае.
Повернув же син із войска, тай рідню витае,
Єго бідна, стара мати на ногу куляе.
„Чом куляеш, стара мати?" — син зачав питати,
— „То від тої твої шаблї... як я ішла жати...
То для тебе я йшла, сину, хліба заробити,
А тогди в нас були страйки... ти хтїв мя забити!..."
— „Я не винен, рідна мати, винна дисциплїна,
Щом батькови й рідній мамі поломав колїна!..."
Вийшов вояк на улицю, здибае камрата,
Той му каже: „дурний бувесь, щось стріляв до тата!"
— „Вибачай ми товаришу, вже того не зроблю,
Тепер своїм командирам колїна поломлю."
Так берім ся всї до діла, бо лихая доля
І всїх Жидів із Ляхами вигонім з Подоля,
Як зробили наші братя, що е за кордоном,
А тепер ся поділили тай паньским загоном.

Кличу до вас, рідні братя: до смерти учім ся,
А поки-що усї разом в наш „Союз" горнім ся!

Тимко Милєцук, з Ню Йорку.

Перший Руский
Народний Банк
—і—
Канцелярія
Адвокацко-Нотаріяльна
A. Chromowski
& CO.
292 EAST HOUSTON STR.
NEW YORK, N. Y.

БРАТЯ! Посилайте гроші до краю через Руско-Американьский Народний Банк.

Пересилка як найтанша, скора і безпечна.

ШІФКАРТИ на найліпші 4-коминові кораблї купуйте у А. Хромовского. У мене цїни найтанші, бо я маю заступництво на всї лінії корабельні.

КАНЦЕЛЯРІЯ АДВОКАТСКО-НОТАРІЯЛЬНА полагоджує фахово всї справи судові, цивільні і карні в краю і Америцї, виготовляє повновласти, контракти купна і продажи, цесії і скрипти довжні і залагоджує всякі справи ґрунтові, табулярні і спадкові.

ВАЖНЕ! Не занедбуйте асентерунку, контролї і вправ війскових! Єсли по повороті до краю хочете уникнути строгої кари за занедбане повновластий війскових, то удайтесь до А. Хромовского.

РУСКА НАРОДНА КНИГАРНЯ А. Хромовского має на своїм складі дуже хороші книжки до читаня і молитви.

РОДИМЦЇ! Покиньте вже раз чужих нефахових аґентів, а удавайтесь в кождій справі до фахового чоловіка а щирого Русина і жичливого Вам брата А. ХРОМОВСКОГО.

Перше Руске Народне Бюро Працї
і офіс інформаційний
А. Хромовский і Ко.
292 East Houston Str. New York, N. Y.

Єсли хочете дістати добру роботу, то удайтесь до А. Хромовского, а певно не пожалуєте сего.

Уділяємо всяких інформацій, занимаємось вишуканєм кревних і знайомих, посередничимо в всяких справах дискретних і уділяємо обяснень в річах бизнесових.

Питайтесь про все докладно а знайдете добру пораду! 28-

Нечуване! Небувале!

За 18 долярів до галицкої границї!

Нич не коштує спитати ся як ся іде за 18 долярів до Старого краю
вигідно на кождім кораблі особовім або поспішнім.

О тім можете довідати ся у
А. ХРОМОВСКОГО
в Ню Йорку
292 East Houston Str. 29-32

За 18 долярів до самого краю!

За 18 долярів аж до Кракова!

ОДИНОКИЙ РУСКИЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождий Русин маючий яку небудь потребу в Ню Йорку, чи в околиці, повинен вступити до того готелю, бо тут дістане найздоровші і найтанші напитки всякого рода і пораду, де найлучше купити шифкарту.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read
The International Socialist Review
Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.
CHARLES H. KERR & COMPANY, Publisher.
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

Вийшла нова книжочка „Читальнї“ ч. 26 за місяць Юнїй 1906 п. з. „Через кордон“. Цїна 15 центів. Адрес: Czytalnia, Box 353, Scranton, Pa.

Годинка на цїле житє $5.95

Правдивий 14 к. **Золотом повнений** а не позолочуваний годинник стемпльований в серединї „14 к ґарантований на 20 лїт“. Виглядає як щиро золотий годинник але є сильнійший, гарно ґравірований або простий з нікленим Американьским осередком, камінцями, волосом і білим емалїйованим ціферблятом; можете его дістати в якій небудь величинї: мужеский нумер 18 або 16 і жіночий, нумер 6 або 0. Висилаєм експресом C. O. D. і позваляємо его оглядати перед заплаченєм. Сли переконаєш ся, що се найлїпший годинник за сї гроші, заплати аґентови $5.95 і кошти експресу. Гарний ланцушок додаєм **даром**, а хто пришле вперед гроші, дістане гарне золоте перо або золотий ланцушок і хрест **даром** і заощадить кошти експресу. Не бій ся: ми стоїмо за се, що говоримо. Той сам годинник з осередком Elgin о $2.00 більше. Пиши виразно що хочеш.

CROWN JEWELRY CO.
Dept. 166, 163 E. Randolph St., Chicago, Ill.

— Впишіть ся до „Читальнї“. Лише 1.50 дол. на рік. За ті гроші будете діставати одну цікаву книжочку кождого місяця. Адресуйте:
CZYTALNIA,
Box353, Scranton, Pa.

Сливовиця Виска

MORRIS FORST & CO.
COR. SECOND AVE. & SMITHFIELD ST., PITTSBURG, PA.

Нас знають в цїлій Америцї, що ми продаєм лїпшу виску за ту саму цїну як хтонєбудь другий в Америцї.

Платимо експрес від замовлень висше $5.00 на всхід до Ню Йорку і на захід до Чікаго. На дальші віддаленя опускаєм 10 прц. на оплату експресу або фрейту.

Враз з замовленєм посилайте готівку в реджистрованім листї або почтовий переказ до Morris Forst & Co., Cor. Second Ave. & Smithfield Str., Pittsburg, Pa.

Пишіть по приватний цїнник. Всї мови.

MORRIS FORST & CO. 18-
Cor. Second Ave. & Smithfield Str., Pittsburg, Pa

ВИНА ТОРКОЛЬ

ЮРІЙ ХИЛЯКЪ,
Агентъ Р. Народного Дому въ Олифантъ, Па. и на околицяхъ.

Банковый Бизнесъ

Офисъ Адвокатскій

Банковый Бизнесъ.

Тутъ можете послати свои грошѣ безпечно а оплата дуже тана.

Также продаю шифкарты на всѣ лініи за ту саму цѣну, що и головнѣ компаніи.

Хто хоче дати вôдложити грошѣ, чи лише на часъ або на процентъ, або въ старôмъ краю въ Банку на процентъ, або хоче позичити грошей на добру заруку, най удасть ся до мене.

Офисъ Адвокатскій.

Хто бы хотѣвъ продати або купити собѣ фармы тутъ, або дôмъ въ старôмъ краю продати або купити ґрунтъ, увôльнити ся вôдъ контролѣ вôйсковои, вôдъ екзицирки або асентерунку, най прийде до мого офису або менѣ напише.

Грошѣ посылайте на money order або Bank Draft на адресу:

GEO. CHYLAK
5- BOX 368, OLYPHANT, PA.

Въ **ГОТЕЛЮ ХИЛЯКА** найдете всегда свѣже, зимне пиво, імпортованѣ вина и цигара першои клясы.

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

Загалом кождий питає: Що буде дальше? Чи піде робота? А може буде страйк? Нїхто не може на се певно відповісти. Чи знаєте де не потрібуєте бояти ся страйку? — На фармі. На фармі не маєте „боса“, нїхто вам не розказує, анї з роботи Вас не нажене.

Я вам поможу, стати независимим. Купіть собі фарму. За моїм посередництвом можете собі купити фарму в стейтах Вірджінія, Норт Каролайна і Алабама. Добра земля, воздух і вода. Родить ся пшениця, жито, овес, кукурудза, тютюн, виноград, бандурки і всяка зеленина.

А все можете добре продати і за готові гроші. — Пишіть на адрес:

JOHN JELINEK,
14- 1116 PINE ALLEY, BRADDOCK, PA.
Напишіть десьте прочитали се оголошене.

Л. Корибский
Канцелярія Адвокатска
33 Broadway, New York, N. Y.

Бюро Адвокатске провадить всякі справи судові, цивільні і карні. Виробляє повновласти, завіщаня, контракти купна і продажи, даровизни, скрипти довжні, цесії. Справи спадкові і поданя гіпотечні, виробляє позички гіпотечні і сплату довгів. Посередничить при продажи майна в краю.

Бюро Нотаріяльне займає ся леґалїзацією всїх правних документів.

Справи Війскові, як подане о увільнене від контролї і вправ, о асентерунок в Америцї залагоджує моя Канцелярія війскова.

13—

ЧИТАЙТЕ!
Спис книжок, які продаємо:

- * Америка .... 15 ц.
- * Ангел та пустельник і т. і. .... 15 ц.
- Біблїя Велика .... 2 дол.
- Борба кляс і чому робітники орґанїзують ся .... 15 ц.
- Весела книжочка з образками .... 30 ц.
- * Гріхи мілїонерів і т. п. С. 7 .... 15 ц.
- Дещо з історії православної місиї в Америцї .... 10 ц.
- Дещо про звірята .... 30 ц.
- * Дві левади і т. п. С. 5 .... 15 ц.
- * Дорога любови, то Божа дорога С. 6 .... 15 ц.
- * Еміґрант .... 15 ц.
- Жовнір .... 10 ц.
- Журавлї .... 15 ц.
- Житє Ісуса Христа .... 1.50 дол.
- * Житє, зарібки, орґанїзації і т. п. в Спол. Державах .... 15 ц.
- Зуб за зуб .... 10 ц.
- * Казки про Жидів .... 15 ц.
- Історія Руси в образками .... 10 ц.
- Капітал і праця .... 15 ц.
- * Книжка Рахункова .... 50 ц.
- * Календар .... 25 ц.
- Марія .... 10 ц.
- * Многострадальний народ, огляд історії українского народу .... 20 ц.
- * Наверненнй Грішник .... 20 ц.
- Народний рух австро-угорских Русинів .... 15 ц.
- Новий Завіт .... 4 дол.
- Образки і загадки .... 10 ц.
- Оповіданя .... 15 ц.
- Оповіданя про заздрих богів .... 10 ц.
- Про відступників від рос. православія .... 10 ц.
- * Про нутро землї .... 25 ц.
- Підземні скарби .... 25 ц.
- Покуса .... 10 ц.
- Псалтир .... 1 дол.
- Розмова Поляка з Русином .... 10 ц.
- Руско-англїйский словарець .... 20 ц.
- * Релїгійні віруваня старинних народів .... 20 ц.
- Смерть .... 10 ц.
- * Стародавні казки та оповіданя .. 15 ц.
- * Степові люде .... 15 ц.
- * Страйк .... 20 ц.
- Тарас Шевченко .... 15 ц.
- Тимко Гаврилюк .... 15 ц.
- Унїя в Америцї .... 20 ц.
- * Хто з чого жие .... 15 ц.
- * Які то є люде на земли, з 20 образками .... 50 ц.
- * Як мужик ходив до царя правди шукати .... 15 ц.
- * Через кордон .... 15 ц.

Золоте перо Celtric 1.00 дол. Золоте перо Sanford 2.00 дол.

Атляс цїлого світа, англїйский, 105 мап, над 300 сторін, подає имена і людність 40.000 міст цїлого сьвіта 1 дол.

Мапа Сполучених Держав і цїлого сьвіта 4 стопи широка а 6 стіп довга (инші продають по 5 дол.) у нас лиш 2 дол.

Адрес треба всегда виписати англїйскими буквами і то дуже виразно.

Адресуйте:

Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Новий Завіт

Господа Нашого Ісуса Христа в язицї церковнословеньскім з переводом на язик народно-руский з поясненями: О. А. Бачиньского, за одобренєм і благословенєм Митрополита. Сторін 992.

Цїна 4 долярів.

Псалтир

в язицї церковно-словеньскім з переводом на язик народно-руский, з поясненями; о. А. Бачиньского; за одобренєм Митрополита. Сторін 286.

Цїна 1 дол.

Обі книжки разом 4.50 дол.

Замовленя враз з гр̂ішми посилати на адресу:

SVOBODA, Box 353, Scranton, Pa.

Чи чули Ви, що „Свобода“ посилає гроші до краю?

Чомуж посилаєте все ще гроші через чужих?

Хто пішле до краю через „Свободу“ не менче 50 долярів нараз, той дістане в дарунку гарний календар.

Адрес:

SVOBODA, BOX 353, SCRANTON, PA.

Оден з найбільших броварів в Америцї.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЄВИЙ СПОСІБ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз попокоштує сего пива, то иншого вже не буде пити. Голова від него нїколи не болить, бо есть здорове і поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗРЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4354.